

SLOVENENSKI vestnik

Letnik XXII.

Celovec, petek, 26. maj 1967

Štev. 21 (1304)

DIE ZENTRALORGANISATIONEN DER KÄRNTNER SLOWENEN STELLEN FEST:

Eine zufriedenstellende Lösung von Minderheitenfragen

ist nur im Zusammenwirken mit der betroffenen Minderheit möglich

Wie aus einer Presseveröffentlichung ersichtlich ist, hat die Bundesregierung ein Gesetz über die Anwendung der slowenischen Sprache bei Dienststellen der Verwaltung sowie über die topographischen Aufschriften in Kärnten vorbereitet und den diesbezüglichen Entwurf auch schon zur Begutachtung verschickt. Mit dieser Tatsache haben sich der Rat der Kärntner Slowenen und der Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten auf der Sitzung ihres Koordinationsausschusses am 17. 5. 1967 befaßt und folgendes Schreiben an die österreichische Bundesregierung beschlossen:

Die beiden unterfertigten Organisationen als Vertretung der slowenischen Minderheit in Kärnten stellen mit Befremden fest, daß der Entwurf des Gesetzes über die Anwendung der slowenischen Sprache bei Dienststellen der Verwaltung in Kärnten bereits zur Begutachtung versendet wurde, ohne daß er auch der betroffenen Minderheit selbst zur Stellungnahme übermittelt worden wäre, wie dies im Jahre 1960 mit dem ersten diesbezüglichen Entwurf geschehen ist.

Dies befremdet uns um so mehr, da sowohl anlässlich des Staatsbesuches der österreichischen Regierungsdelegation in Beograd als auch anlässlich des Staatsbesuches des jugoslawischen Staatspräsidenten in Österreich in den offiziellen Erklärungen und Aussendungen ausdrücklich betont wurde, daß die Minderheitenfragen im Zusammenwirken mit der Minderheit gelöst werden würden. Diese Zusicherung wurde auch vom Herrn Bundeskanzler am 9. Mai 1965 bei der 10. Jahresfeier der Unterfertigung des Staatsvertrages im Konzerthaus in Klagenfurt den Kärntner Slowenen gegeben.

Abgesehen davon, daß im Besonderen Teil II zu 517 der Beilagen zu den stenographischen Protokollen des Nationalrates (VII GP.) eindeutig ausgeführt wurde, daß diese Bestimmung des Paragraphen 3 des Artikels 7 des Staatsvertrages, wonach „die kroatische und slowenische Sprache in den Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärntens, des Burgenlandes und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer od gemischter Bevölkerung zusätzlich zur deutschen Amtssprache als Amtssprache zugelassen wird, keiner näheren Auslegungsgesetzgebung mehr bedarf und unmittelbar anwendbar ist“, ist es unverträglich, daß über die Erfüllung der im Staatsvertrag — einem völkerrechtlichen Vertrag — enthaltenen Bestimmungen erst durch

Abstimmungen und Volksentscheidungen nur eines Teiles der Staatsbürger entschieden wird.

Im übrigen berücksichtigt der nunmehrige Gesetzesentwurf in keiner Weise die seitens der slowenischen Minderheit bisher an die Bundesregierung in den einzelnen Memoranden und Eingaben gerichteten Vorschläge und insbesondere nicht ihre ausführliche Stellungnahme zum ersten Entwurf eines Minderheiten-Verwaltungssprachgesetzes für Kärnten vom 11. Oktober 1960, weshalb wir nochmals betonen, daß die Minderheit keiner gesetzlichen Regelung über die Bestimmungen des Artikels 7 des Staatsvertrages zustimmen wird, wenn diese ohne Mitwirkung der Minderheit, wie dies bereits beim Minderheiten-Schulgesetz und beim Minderheiten-Gerichtssprachgesetz geschehen ist, beschlossen

werden sollte. Denselben Grundsatz, keine Regelung ohne die Zustimmung der dafür berufenen Vertreter der Volksgruppe herbeizuführen, vertritt stets auch die österreichische Bundesregierung hinsichtlich der Regelung der Minderheitenfrage in Südtirol, was erneut auch in der letzten Erklärung der Bundesregierung im Nationalrat zum Ausdruck kam.

Die beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen ersuchen daher die Bundesregierung, den Entwurf über das Minderheiten-Verwaltungssprachgesetz für Kärnten ihnen als Vertretung der betroffenen Minderheit zur Stellungnahme zu übermitteln.

Da wir an einer einvernehmlichen Regelung aller im Artikel 7 des Staatsvertrages enthaltenen Bestimmungen interessiert sind, wiederholen wir in diesem Zusammenhang das Ersuchen um Wiederaufnahme von Kontaktgesprächen zwischen den Vertretern der österreichischen Bundesregierung, der Kärntner Landesregierung und den beiden Zentralorganisationen der Kärntner Slowenen als Repräsentanten der slowenischen Minderheit in Kärnten.

Amerika razširja vojno

Šele pred kratkim je generalni tajnik OZN U Tant v nekem govoru izrazil bojazen, da se je človeštvo znašlo v začetni fazi tretje svetovne vojne. Kot vzrok je navedel čedalje hujske bombardiranje objektov v Severnem Vietnamu in dejal, da se ob nadaljnjem takim razvoju pač lahko zgodi, da pride do neposrednega spopada med Ameriko in LR Kitajsko, kar bi seveda pomenilo vojno v svetovnem merilu.

Toda v Ameriki se na taka svavila očitno sploh ne ozirajo. Namesto da bi poslušali pozive mednarodne javnosti, ki čedalje bolj odločno in enodušno zahteva konec vojne v Vietnamu, so se odgovorni ameriški voditelji odločili za nadaljnje stopnjevanje vojne. Prejšnji teden so namreč ameriški in južnovietnamski oddelki vdrla na demilitarizirano področje med obema vietnamskimi državami in s tem ne samo prekršili določila ženevskih sporazumov, marveč razširili vojne operacije neposredno do meje Severnega Vietnama.

Nova faza stopnjevanja vojne nedvomno predstavlja še večjo nevar-

nost nadaljnjih zapletljajev, ki bi utegnili imeti daljnosežne posledice za svetovni mir. Zato je razumljivo, da je najnovejša poteza Amerike izzvala silno ogorčenje širom po svetu ter je prišlo v številnih državah do množičnih protiameriških demonstracij, pri katerih so ameriški vdor na demilitarizirano področje označili kot »nov zločinski korak poln hudih posledic«.

Zakaj se mora zgodovina ponavljati?

»Zakaj se mora pri nas zgodovina vedno ponavljati,« se je pred nedavnim vprašal neki zahodnonemški publicist. Dejal je, da je weimarska republika pripravila teren hitlerjevskemu skrajnemu nacionalizmu. Danes so okoliščine v Nemčiji in v Evropi sicer drugačne, ni več revščine in brezposelnosti, oba dela Nemčije — zahodni in vzhodni — sta postala sestavni del širših evropskih tokov in procesov, ki tudi Nemčiji odvzemajo možnost, da bi zahtevala in našla svoj »življenjski prostor« na tuj račun. Ravno zaradi tega pa je po mnenju tega publicista vladna »politika zedinjevanja« v Zahodni Nemčiji v bistvu nacionalistična.

V politiki velikih strank centra pravzaprav ni nobenih bistvenih razlik. Danes o domovini z istimi besedami in na skoraj enak način govore tako krščansko-demokratski predsednik bundestaga Gerstenmaier in predsednik krščansko-socialne stranke minister Strauss, kakor tudi predsednik socialdemokratske stranke vicekancler Brandt in vodja svobodnih demokratov Mende.

Stranke tega »velikega centra« so združene tako družbeno kot nacionalno. Družbeno glede na željo, da bi se ohranil in po možnosti še izboljšal obstoječi družbeni red, nacionalno pa v zvezi z idealom »velike domovine« — po možnosti v mejah iz leta 1937. »Nacionalni ton« po mnenju nekega strokovnjaka ni prišel z desnice, marveč je postopoma prešel v politično akustiko Zahodne Nemčije iz nedeljskih govorov in predvolilnih parol »uglednih rodoljubov iz sredine«.

V takih razmerah torej ni potrebno, da bi obstojala še neka posebna »desnica«. To je morala občutiti tudi nova nacionaldemokratska stranka (NDP) ko se je njenemu izrednemu kongresu postavil po robu združeni center — od sindikatov in socialdemokratov do svobodnih demokratov in Straussove krščansko-socialne stranke. Sicer čudna zveza, ki je zgodovina Zahodne Nemčije še ne pozna, vendar je odkrito pokazala, kako je NDP nezaželen tekme strankam, ki si laste monopol na na-

DRŽAVNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE

V proslavo desetletnice Slovenske gimnazije je v nedeljo 28. maja 1967 ob 14.30 uri

Slavna akademija

v Delavski zbornici v Celovcu.

Razstava risb in ročnih del je odprta že od 10. ure naprej.

Vsi prisrčno vabljeni!

Nevarna zaostroitev na Srednjem vzhodu

V političnih krogih so že nekaj časa z zaskrbljenostjo spremljali razvoj na Srednjem vzhodu, kjer so se kljub podpisnemu premirju in kljub navzočnosti mirovnihi sil OZN vedno spet ponavljali lokalni spopadi, ki so stalno opozarjali na napete odnose med Izraelom na eni ter arabskimi deželami na drugi strani. Prejšnji teden je prišlo na tem področju do nove nevarne zaostroitev: postalo je znano, da pripravlja Izrael napad na Sirijo.

Arabske dežele z Združeno arabsko republiko na čelu so hitro reagirale. Razglasile so izredno stanje in združile vojaške sile ob izraelski meji. Predsednik ZAR Nasser je zahteval tudi umik mirovnihi sil OZN in generalni tajnik U Tant je njegovi zahtevi ugodil. Prav tako pa je Združena arabska republika zaprla tudi Arabski zaliv za izraelske in druge ladje, ki bi v Izrael vozile strateški material. V Izraelu so na to potezo najprej odgovorili, da predstavlja »vojno napoved«, vendar so prvotno izjavo pozneje precej omilili, ker so očitno uvideli, da se je Egipt v bistvu

poslužil le pravice, ki mu je bila leta 1956 odvzeta z britansko-francosko-izraelskim napadom na Sueški prekop.

Da bi nastali položaj spoznal na licu mesta, je generalni tajnik OZN U Tant prispel v Kairo, kjer je razgovarjal s predsednikom Naserjem. Če je pri teh razgovorih prišlo do konkretnih sklepov, ni znano, vsekakor pa je položaj na Srednjem vzhodu zelo eksploziven in povzroča resno zaskrbljenost. V vseh velikih prestolnicah se vrstijo posvetovanja in vodilni državniki apelirajo na voditelje neposredno prizadetih držav, naj ohranijo razsodnost.

Medtem pa so v Kairu nekoliko razjasnili tudi ozadje tega spora. Poudarjajo, da je v izraelsko zaroto proti arabskim deželam zapletena predvsem Amerika, ki da bi hotela s pomočjo Izraela odstraniti sedanji režim v Siriji in tako razširiti svoj vpliv v tem delu sveta. Podobno stališče izhaja tudi iz sporočila sovjetske vlade, ki je predsedniku Naserju zagotovila, da podpira arabske dežele »v obrambi proti imperialistični zaroti«.

V Jugoslaviji Dan mladosti

OB 75. ROJSTNEM DNEVU PREDSEDNIKA TITA

Včeraj je bila vsa Jugoslavija v znamenju tradicionalnega Dneva mladosti, ki ga jugoslovanska mladina vsako leto priredi za rojstni dan predsednika republike Josipa Broza Tita. Širom države so se odvijale najrazličnejše prireditve in manifestacije, pri katerih so poleg mladine sodelovale tudi druge organizacije, delovni kolektivi ter predstavniki družbenega življenja.

Osrednje slavnosti so bile v Beogradu, kjer so s štafeto, ki je v minulih tednih prepotovala vso državo, izročili predsedniku Tifu čestitke jugoslovanskih narodov za njegov 75. rojstni dan. Ob tej priložnosti so se posebej spomnili, da minevajo letos tri desetletja, odkar je Tita na čelu jugoslovanske partije, in hkrati dve desetletji od začetka načrtne graditve jugoslovanskega gospodarstva. »Pri tem pomenita Titava ustvarjalna osebnost in neuljudno delo za socializem in srečo delovnih ljudi, narodov in narodnosti socialistične skupnosti, neizčrpen vir novih sil in pobud za hitrejše korake v nadaljnjem razvoju, pri uresničevanju nalog družbene reforme in pri razvijanju humanjših odnosov med ljudmi.«

Kennedyjeva runda V DRUGI FAZI

Prva faza pogajanj za znižanje carin v svetovni trgovini je v glavnem zaključena. Trajala je štiri leta, zamisel pa se je porodila že leta 1961. Takratni ameriški predsednik Kennedy je hotel z njo položiti temelj za atlantsko gospodarsko skupnost. Leta 1963 je od ameriškega kongresa izposloval pooblastilo, da v ta namen lahko prične pogajanja za znižanje carin. Ta pogajanja so dobila pozneje po njem svoje ime.

V začetku Kennedyjeve runde je šlo za to, da bi Združene države Amerike na recipročni bazi znižale svoje carine za 50 odstotkov, docela pa bi ukinile carine za blago, na katerega svetovnem izvozu so skupno z EGS in Veliko Britanijo udeležene z več kot 80 odstotki. S temi ukrepi je Kennedy hotel doseči večjo širino svetovne trgovine, ki bi predvsem koristila industrijsko razvitemu Zahodu.

Uresničenje te zamisli je že v svoji prvi fazi naletelo na velike težave. Bilo je poizkus, združiti dva velika cilja, ki med seboj nista imela nobene zveze, temveč sta si celo nasprotovala. Na eni strani je šlo za združitve zahodne Evrope z gospodarskimi sredstvi, na drugi pa za radikalno liberalizacijo trgovine med ZDA in Zahodno Evropo. To bistveno nasprotje — na eni strani regionalizem, na drugi pa najširši multilateralizem — je vsa štiri leta hromilo prizadevanja Kennedyjeve runde. Vedno spet so prišla pogajanja na mrtvo točko, pri čemer je bila EGS najbolj trmasta.

Končno so bile minuli teden glavne težave odpravljene. Odločilno vlogo pri tem je odigral GATT. Po zaslugi njegovih predstavnikov je uspelo, da je bil glavni sporazum spravljen pod streho, preden je potekel mandat za pogajanja. V načelu so bila ta pogajanja zaključena s kompromisom. Namesto prvotnega načrta znižanja carin za polovico in več je prišlo do sporazuma, da bo 80 držav svoje carine znižalo za 35 odstotkov. Istočasno je prišlo tudi do sporazuma o pšenici z določilom minimalne cene, nadaljnji sporazum pa se je nanašal na mednarodni program za pomoč v hrani v obliki 4,5 milijona ton žita letno.

V Ženevi, kjer so bili ti sporazumi doseženi, se je medtem že začelo podrobno delo za njihovo uveljavljanje. To delo je prevzel GATT, ki mora do konca junija določiti nove carine za 6300 vrst industrijskega blaga. Carine hočejo postopno znižati v petih etapah. Prva etapa znižanja bo stopila v veljavo 1. julija prihodnjega leta.

S tem se je pričela druga faza Kennedyjeve runde. Tekom te faze utegne priti do dokajšnjih sprememb v svetovni trgovini. Pri njeni zapletenosti nastane sedaj vprašanje, koliko bo Kennedyjeva runda zmanjšala večjačjo se prepada med industrijsko razvitimi državami in državami v razvoju. Zaenkrat je gotovo le eno: odpravila tega prepada ne bo, ker je bila v svojem bistvu zasnovana predvsem kot sredstvo za reševanje trgovinskih in drugih gospodarskih problemov med samimi zahodnimi državami, ki pa so vse industrijsko visoko razvite. Za odpravo tega prepada so potrebni vse drugačni in vse obsežnejši prijemi, kakor je Kennedyjeva runda. Le ta se bo treba v kratkem lotiti. Pot za potrebna pogajanja je namreč Kennedyjeva runda prav gotovo olajšala, ker so z njo države v razvoju svoj položaj okrepile.

Gospodarsko sodelovanje Jugoslavije s tujino

Blagovna izmenjava Jugoslavije z industrijsko razvitimi državami je lani znašala 49 odstotkov celokupne izmenjave. Od te izmenjave je na socialistične države odpadlo nadaljnjih 35 odstotkov, 16 odstotkov pa je odpadlo na države v razvoju. V jugoslovanskih gospodarskih krogih pričakujejo, da bodo ta razmeroma visoki deleži blagovne izmenjave z državami v razvoju obdržali tudi letos.

Na orientacijo zunanje trgovine na države v razvoju so vplivali tako gospodarski, kakor tudi politični razlogi. Tem državam je Jugoslavija doslej podelila kredite v višini 600 milijonov dolarjev. Njim je v glavnem dobavljala opremo in proizvode strojegradnje, zlasti opremo za hidro- in termoelektrarne ter za težko industrijo. Ta dobava traja že 12 let in jo Jugoslavija kreditira tudi na dobo dvajsetih let, kakor to delajo druge industrijsko razvite države.

Jugoslovanski strokovnjaki in podjetja so v tem času projektirali in gradili objekte v 60 državah. Med njimi je večina držav v razvoju. V okviru blagovne izmenjave uvažuje Jugoslavija iz teh držav tudi že proizvode ni-

Razpisan je prvi del energetskega posojila 1967

Posojilo bo služilo za graditev elektrarn na Bistrici v Rožu in Wallsee ob Donavi

Koncem minulega tedna je bil razpisan prvi del energetskega posojila v letu 1967. Vpisovanje posojila bo zaključeno v sredo prihodnjega tedna. Posojilo je razpisano v obsegu 400 milijonov šilingov in bo uporabljeno za graditev dravske elektrarne Bistrica v Rožu in elektrarne Wallsee ob Donavi.

Posojilo je razpisano za dobo 15 let proti 6 odstotkom obresti. Vplačati je treba le 96 odstotkov posojila, vračano pa bo že od prvega leta naprej v višini do 103 odstotkov.

Doslej je avstrijsko ključno gospodarstvo z razpisi posojil zbralo že 35,3 milijarde šilingov investicijskih sredstev. Od tega zneska je bilo 10,8 milijarde šilingov porabljenih v elektrogospodarstvu in 6,5 milijarde šilingov za energetske gospodarstvo. Na razpisu dosedanjih energetskih posojil je bilo v glavnem udeleženo osrednje združenje podržavljenih elektrarn „Verbundgesellschaft“. Na njega odpade 7,8 milijarde šilingov posojil. To združenje ima premoženja v vrednosti 23,7 milijarde šilingov, kar

pomeni, da posojila, ki jih je doslej razpisalo, predstavljajo le tretjino celokupnega premoženja.

V zvezi z razpisom prvega dela letošnjega energetskega posojila je bilo tudi povedano, da potrebuje „Verbundgesellschaft“ letos skupno 3,7 milijarde šilingov investicijskih sredstev. Od tega ima 1,1 milijarde šilingov lastnih sredstev in 500 milijonov šilingov tujih sredstev. Manjkajoči dve milijardi šilingov hoče pridobiti v obliki nadaljnjih razpisov energetskih posojil.

Deset let trgovine Evropske gospodarske skupnosti

Prihodnji ponedeljek se bo v Rimu sestal vrh Evropske gospodarske skupnosti k slavnostni seji ob priložnosti desetletnice ustanovitve te skupnosti. Tej priložnosti bo v tork sodeloval združitev EGS z Euratom in Montan Union v skupni izvršni organ.

V prvih desetih letih se je EGS razvila v najpomembnejšega udeleženca na svetovni trgovini in v prvo trgovsko silo v svetu. S svojo trgovino je lani ustvarila vrednost 66 milijard dolarjev. S tem je svoj delež na svetovni trgovini v enem letu povečala za 8 odstotkov.

Naraščajoča udeležba na svetovni trgovini je predvsem posledica porasta industrijske proizvodnje po državah EGS. V primerjavi z letom 1958 je industrijska proizvodnja v Italiji narasla za 84 odstotkov, na Nizozemskem za 69, v Nemčiji za 61, v Franciji za 42, v Belgiji za 50 in v Luxemburgu za 25 odstotkov. V isti primerjavi se je bruto družbeni proizvod v skupnosti povečal za 62 odstotkov na okroglo 86 milijard dolarjev. Najbolj je narasel v Zahodni Nemčiji in sicer za 405 dolarjev na prebivalca, najmanj pa na Nizozemskem, kjer je narasel za 268 dolarjev.

Obseg trgovine med državami skupnosti je v tem času narasel od 7154 milijonov na 20.828 milijonov dolarjev. Najbolj je svoj izvoz v ostale članice EGS povečala Italija in sicer za 354 odstotkov, največje koristi od nje je vendar imela Zahodna Nemčija, na ka-

tero je že leta 1965 odpadla skoraj tretjina trgovine znotraj EGS.

V trgovini s tretjimi državami je Amerika najpomembnejši partner EGS. Izvoz EGS v Ameriko je lani dosegel vrednost 6 milijard dolarjev. V skandinavске države je izvozila lani blaga v vrednosti 3,6 milijarde dolarjev, v Veliko Britanijo pa v vrednosti 2,7 milijarde. Izvoz EGS v ostale države sveta je med letom 1965 in 1966 najbolj narasel v trgovini s Kitajsko in z vzhodnoevropskimi socialističnimi deželami. V Kitajsko je narasel za 39, v ostale socialistične dežele pa za 18 odstotkov. Izvoz v Afriko je pa lani nazadoval. Tudi na tej trgovini je Zahodna Nemčija najbolj udeležena.

Gradbena hranilnica Wüstenrot:

Druga dodelitev gradbenih posojil

Gradbena hranilnica Wüstenrot je letos že drugič dodelila posojila za gradnjo stanovanj. Za drugo četrtletje je svojim članom dodelila 367 milijonov šilingov, kar je znatno več, kot pri prvi dodelitvi. S tem je v prvem polletju tekočega leta 4780 članom in gradbenim varčevalcem dodelila skupno 629 milijonov šilingov. V primerjavi s prvim polletjem minulega leta se je obseg danih posojil povečal za 150 milijonov šilingov, število oseb, ki so ga bile deležne, pa za 894. Tekom leta 1967 bodo sledile še nadaljne dodelitve.

Luka Koper ob svoji desetletnici

V tork je minulo 10 let od ustanovitve podjetja Pristanišče Koper, ki si je pozneje nadelo ime luka Koper. Med tem se je v Koprju marsikaj spremenilo. Iz pristanišča, ki je služilo zgolj obalnemu potništemu in tovornemu prometu, se je razvilo mednarodno priznano pristanišče, na katerega prometu tudi naša država v čedalje večji meri participira.

Koncem leta 1958 je v Koprju pristala prva oceanska ladja. V naslednjem letu je bilo v pristanišču pretovorjenih že 61.494 ton blaga. Od tega časa naprej je promet stalno naraščal in je lani dosegel že obseg 753.000 ton, operativna cena se je podaljšala za 400 metrov na 760 metrov. Število zaposlenih je v koprski luki naraslo na 1091.

Luka Koper razpolaga sedaj z zaprtimi skladišči na površini 53.259 m², z hladilnico na površini 903 m², z cisternami za 10.200 ton tekočega blaga in z odprtimi skladišči na površini 63.400 m². Luka Koper nikakor ni specializirana na določeno blago, kajti tri četrtine blaga odpade v skupino „generalni tovar“. Od ostalega blaga je na izdelke metalurgije lani odpadlo 110.300 ton, na žito 92.300 ton, na les pa 51.800 ton. Njena velika prednost je moderna sodobna oprema, ki bistveno vpliva na intenzivnost razkladanja in nakladanja.

V doglednem času bo luka Koper dobila tudi železniško zvezo s svojim zaledjem. S tem bo pomen pristanišča še narasel, zlasti tudi za našo državo, za katere jugovzhodni del je Koper najbližje pristanišče.

žavami je dobila Indija doslej že 120 milijonov dolarjev jugoslovanskih kreditov, Indonezija in Pakistan pa sta jih dobila 180 milijonov dolarjev. V teh državah so jugoslovanska podjetja gradila tudi ladjedelnice.

Omenjene države Latinske Amerike so dobile odobrenih 100 milijonov dolarjev kreditov. Uporabljajo jih predvsem za nakup ladij, traktorjev, kamionov, avtobusov in razne opreme za izgradnjo tovarnih lahke industrije.

Lani je Jugoslavija trgovala s 120 državami sveta. V zadnjih letih je močno razvila svojo industrijo in pomagala pri razvoju industrije drugod po svetu. Sedaj je svoje sodelovanje osredotočila na pospeševanje ustanavljanja mešanih družb in na izboljšanje oblike industrijske kooperacije, končno pa tudi na izgradnjo svojih pozicij na tržiščih, kjer se je že uveljavila.

Po nakazani poti se navzlic trdi mednarodni konkurenci Jugoslavija postopoma uveljavlja na tržiščih, ki bodo še leta imela velike potrebe po industrijskem blagu. S temi si zagotavlja možnost čedalje obsežnejšega sodelovanja z državami v razvoju, kar more rast industrijskega razvoja Jugoslavije samo krepiti. To je vsekakor boljše pot, kakor jo je doslej hodila naša država, ki je svojo blaginjo videla predvsem v povezanosti z EGS.

POŠIROKEM SVETU

BUKAREŠTA. — Romunija je izdala agrement (privolitev) za dosedanjega vodjo zahodnonemškega trgovinskega predstavništva Ericha Strätlinga, ki bo postal prvi zahodnonemški veleposlanik v Romuniji.

ATENE. — Pod vodstvom predsednika dr. Pifferrmonna je bivala v Grčiji veččlanska delegacija socialistične internacionale, da bi izrazila solidarnost s tistimi grškimi silami, ki se borijo za ponovno vzpostavitev svobode in demokracije. Hkrati so predstavniki socialistične internacionale intervenirali tudi za izpustitev številnih političnih pripornikov.

SAIGON. — Samo v letu 1965 so ameriška letala odvrila nad cilji v Južnem in Severnem Vietnamu za 480.000 ton bomb. Število žrtev med civilnim prebivalstvom je od leta 1961, ko je Amerika začela z bombardiranjem v Vietnamu, naraslo na 800.000 oseb.

KÖBENHAVN. — Jugoslovanski državni sekretar za zunanje zadeve Marko Nikežić je bil na večdnevnom uradnem obisku na Danskem, kjer je imel razgovore z vodilnimi danskimi državniki. Kot največje značilnosti pogovorov so poudarili podobnost stališč do vrste najpomembnejših mednarodnih problemov. Predsednika danske vlade in zunanjega ministra Olla Kruga je državni sekretar Nikežić povabil na obisk v Jugoslavijo.

BONN. V Porurju je prišlo do množičnih demonstracij rudarjev, ki so protestirali proti ukinitvi nekaterih rudnikov. Samo v Oberhausenu se je demonstracij udeležilo okoli 35.000 rudarjev, ki so prvič v zgodovini Zahodne Nemčije poleg črnih železnih stav nosili tudi rdeče zastave.

LJUBLJANA. — Upravni odbor mednarodnega simpozija kiparjev „Forma viva“ je sklenil, da bodo dosedanjim delovnicam v Portorožu, Kostanjevici in Ravnah dodali še Čentro, in sicer v Mariboru. Medtem ko so kiparji v prvih treh krajih ustvarjali iz kamna, lesa in železa, naj bi v Mariboru oblikovali svoje zamisli iz betona.

CHICAGO. — Med komemoracijo za ubitim črnim voditeljem je prišlo v Chicagu do poličnega boja med črni in belci. Pri spopadu je bilo kakih deset ljudi ranjenih, med njimi tudi trije policisti. Aretirali so 30 ljudi in jih obtožili, da so hujkali k nerodu.

RIM. — V številnih italijanskih mestih je prišlo ob koncu minulega tedna do množičnih demonstracij proti ameriškemu nasilju v Vietnamu. Pred ameriškim veleposlaništvom v Rimu se je zbralo na desetstisoče demonstrantov, tako da so poklicali na pomoč 1500 ameriških vojakov iz atlantskega oporišča v Neaplju. Pod vodstvom socialističnih in komunističnih funkcionarjev so demonstranti odkorakali pred sedež italijanske vlade, od katere so zahtevali odločne akcije proti ameriški napadalni vojni v Vietnamu.

NASHVILLE. — Državni tožilec iz New Orleansa Jim Garrison se je naprej trudil, da bi odkril ozadje umora prejšnjega ameriškega predsednika Kennedyja. Zdej je Garrison izjavil, da Kennedyja ni ubil Lee Harvey Oswald, temveč nekdanji člani centralne obveščevalne službe CIA. Da mora biti ozadje te atere res zelo umazano, priča dejstvo, da je v tej zvezi že več kot deset oseb napravilo „samomor“ ali so izgubile življenje na drug skrivnosten način. Tudi za zadnje Garrisonovo pričjo Gordona Novela je neznan ostrostrelec izstrelil pet krogel, ko se je Novel pripeljal v Nashville, da bi govoril o „pomembnih odkritjih“.

PARIZ. — Francoska vlada je dobila od parlamenta pooblastilo, da lahko šest mesecev neodvisno odloča o vprašanih gospodarske in socialne politike. Vse opozicijske stranke so se vztrajno borile proti takim pooblastilom, vendar so pri glasovanju dobile 8 glasov premalo, ker so neodvisni republikanci takrat glasovali za vladni predlog „samo zato, da bi se izognili krizi, katere avtomatična posledica bi bila razpustitev parlamenta“. Ker ima francoska vlada zelo skromno večino v parlamentu, se je s pomočjo izrednih pooblastil izognila morebitnim naprejetostim, ko bo sklepala o važnih socialnih in gospodarskih ukrepih.

ATENE. — V glavnem mestu Grčije so ilegalne organizacije objavile poziv grškemu prebivalstvu, naj spremeni 28. maj (ko bi morale biti v Grčiji parlamentarne volitve, ki jih je sedanji režim prepredil z državnim udarom — op. ured.) v „dan nacionalne žalosti“ ter z malom pokaže svoje ogorčenje, ker so v deželi odpravili svobodo. Kralj Konstantin pa je po radiu napovedal, da bo posebna komisija v šestih mesecih pripravila novo ustavo, o kateri bo potem po zagotovilu vlade lahko odločalo grško ljudstvo.

BRUSELJ. — V belgijskem mestu Bovigny bodo zgradili veliko vojaško oporišče Atlantskega pakta. Obsegalo bo okoli 65 hektarov površine in samo prva etapa bo stala kakih 180 milijonov belgijskih frankov. Potreba po gradnji novih oporišč NATO v Belgiji je nastala, ko je Francija zahtevala, da morajo vse atlantske sile zapustiti francosko ozemlje.

BEOGRAD. — Jugoslovanske oblasti so glede polnih listov uvedle nadaljnje olajšave. Tako bodo polni listi, ki so doslej veljali le za eno leto, v bodoče veljali za dve leti, kar prav tako velja tudi za izstopne vize. Odslej bodo jugoslovanski državljani lahko potovali v inozemstvo brez vizumov, in sicer veljajo polni listi za neomejeno število potovanj. Olajšave so bile uskonjene tudi pri skupinskih polnih listih, tako da bo moral fotografijo oddati le je vodja skupine, vsi ostali potniki pa bodo vpisani v skupinski polni list.

ZENEVA. — Ravnatelj GATT (sporazum o carinah in trgovini — op. ured.) White je pripravil sklicanje nove konference, na kateri naj bi predstavniki razvili držav in dežel v razvoju posebej proučili probleme, ki se tičejo ukinitve carin na uvoz tropskih izdelkov. V okviru nedavno zaključene „Kennedyjeve runde“ ravno v tem vprašanju ni prišlo do sporazuma, kakor so ga želele nerazvite države.

BUDIMPEŠTA. — Med svojim obiskom v Budimpešti je predsednik državnega sveta Vzhodne Nemčije Walter Ulbricht podpisal novo madžarsko-nemško pogodbo o prijateljstvu in medsebojni pomoči. Iz Budimpešte je Ulbricht odpotoval v Jugoslavijo, kjer ga je sprejel predsednik Josip Broz Tito.

PRVA RAZSTAVA „INTART“ V CELOVCU:

Prispevek k utrjevanju prijateljskih vezi

Ob navzočnosti številnih častnih gostov je deželni glavar Sima minulo soboto v celovškem Domu umetnikov odprl prvo mednarodno likovno razstavo „INTART“, na kateri sodelujejo umetniki iz Koroške, Furlanije-Juljske krajine in Slovenije. Otvoritvene slovesnosti so se udeležili mnogi visoki predstavniki vseh treh dežel. Med predstavniki iz Slovenije so bili član izvršnega sveta dr. Vladimir Bračič, predsednik prosvetno-kulturnega zbora republiške skupščine Miloš Poljanšek, republiški sekretar za kulturo in prosveto Tomo Martelanc in podpredsednik mestnega sveta Ljubljane inž. Ljubo Levstik. Predsednika dežele Furlanija-Juljska krajina je zastopal com. Giust, navzoča sta bila zastopnika italijanskega in jugoslovanskega generalnega konzulata minister Ridomi in konzul Željko Jeglič, posebno številno pa so bili udeleženi umetniki iz treh dežel s predsedniki umetniških združenj.

O dveletnih pripravah za to razstavo je govoril predsednik Umetniškega društva za Koroško dr. Brandl, ki se je predstavnikom treh dežel zahvalil za širokogrudno

podporo. Com. Giust je razstavi želel velik uspeh v imenu predsednika dežele Furlanija-Juljska krajina dr. Berzantija, medtem ko je član izvršnega sveta SR Slovenije dr. Bračič poudaril, da je tudi ta razstava prispevek k razvijanju bratskih odnosov med sosednimi deželami in narodi, prispevek k nadaljnjemu sožitju in kot taka dokaz, kako je mogoče sodelovali in delati v korist človeštva in miru.

Deželni glavar Sima je v svojem govoru dejal, da je bila s to razstavo ustvarjena spet nova oblika skupnega stremeljenja. Razstava se uvršča v plodno kulturno izmenjavo, porojeno iz duha tolerance, ki je v vseh teh prizadevanjih razveseljiva manifestacija dobrega sosedstva. „Ustvarjalni duh ne pozna meja, deluje v bodočnost ter napolnjuje posameznike in narode z novo vsebino. Naj bi ta razstava obstoječe vezi prijateljstva s sosednimi narodi še bolj utrdila in poglobila razumevanje ljudi za nastajanje meddeželne skupnosti.“

Ob tej priložnosti je deželni glavar razglasil tudi odločitev mednarodne žirije, sestavljene iz strokovnjakov vseh treh dežel, ki je nagrade letošnje razstave priznala naslednjim umetnikom: nagrado INTART dežele Koroške v višini 18 tisoč šilingov je prejel tržaški kipar Marcello Mascherini, nagrado INTART dežele Furlanija-Juljska krajina v višini 300.000 lir ljubljanski slikar Vladimir Makuc, nagrado INTART SR Slovenije v znesku 400 tisoč starih dinarjev koroški slikar Hans Staudacher, nagrado INTART dežele Furlanija-Juljska krajina v višini 200.000 lir koroški slikar Siegfried Tragatschnig, nagrado Koroške hranilnice videmski slikar Sergio Altieri, nagrado koroške zbor-

nice obrtnega gospodarstva koroški slikar Josef Tichy in nagrado Umetniškega društva za Koroško slovenski slikar France Slana.

Na razstavi sodeluje 35 umetnikov, 11 iz Koroške, prav tako 11 iz Slovenije in 13 iz dežele Furlanija-Juljska krajina. Skupno je razstavljenih 167 del ter so enakomerno zastopane vse tri struje — slikarstvo, grafika in plastika. Ker je bila izbira povsem prepuščena združenjem umetnikov v posameznih deželah (edina omejitev: dela ne smejo biti starejša od petih let) ter je bila tudi ureditev razstave izvedena ob sodelovanju teh, posreduje prva razstava „INTART“ izredno zanimiv pregled sodobne likovne umetnosti treh sosednjih narodov.

Po otvoritvi je priredil deželni glavar Sima sprejem za umetnike in uradne predstavnike treh dežel, kjer so bila navezana številna osebna poznanstva zlasti med umetniki, kar je velikega pomena že spričo dejstva, da bo razstava „INTART“ prihodnje leto prirejena v Vidmu, leta 1969 pa v Ljubljani. Za razstavo je izšel tudi okusno opremljen katalog, ki vse sodelujoče umetnike ter razstavljenih dela predstavlja v italijanskem, nemškem in

Etnografsko bogastvo Romunije

združeno v narodopisnem muzeju na prostem

Romunija je dežela, v kateri začne hitreje utripati srce tako narodopiscu kakor arhitektu. Tako pestra je namreč romunska ljudska tvorba, tako različni so gradbeni slogi na podeželju. Vse to, združeno v eni sami vasi, si obiskovalec lahko ogleda v enem največjih muzejev na prostem, v tako imenovanem »vaškem muzeju« Bukarešte.

Pred vrati romunskega glavnega mesta, na begovih jezera Herastrau, so zgradili na površini devetih hektarov vas, v kateri je združeno vse etnografsko bogastvo Romunije: kmetije iz karpatskih dolin in s sedmograških planot, mlini na veter in ribiške bajte iz donavske delte, skromne hišice iz stepe in mnogo drugega.

V tej vasi je prikazana vsa arhitektonska pestrost dežele, stanovanjske hiše in hlevi in skednji, vodnjaki in znamenja na križpotjih — vse v izvirniku. Stavbe so tam, kjer so stale, razstavili in jih prepeljali v Bukarešto, kjer so jih ponovno zgradili

slovenskem jeziku, poleg tega pa vsebuje uvodne članke predstavnikov vseh treh dežel.

Razstava bo odprta do srede julija, in sicer dnevno (tudi ob nedeljah in praznikih) od 9. do 12. ter od 15. do 18. ure. Njen obisk res toplo priporočamo vsakomur, ki hoče spoznati stvaritve likovnih umetnikov na Koroškem, v Sloveniji in v Italiji.

obrniki iz tistega kraja. Domačini so pomagali tudi pri notranji opremitvi hiš, in sicer z blazinami in z vezenimi odejami, z zibelkami in s kuhinjskimi pripomočki. Vsak predmet je dobil prostor, ki mu ga je odkazalo stoletno ljudsko izročilo. Tu stoji pisano poslikan kmečki vrč ob ognjišču z belimi ploščicami, tam so okrašene copate, pa spet ljudski okraski na krožnikih in na glinasti posodi.

Vas šteje 212 poslopj, muzej hrani 16.000 izdelkov ljudske obrti. Po 15—20 korakov pride obiskovalec iz enega v drugo kmečko okolje, značilno za določeno romunsko pokrajino. Pozabili niso ničesar, mislili so na vse, kar utegne temu muzeju na prostem dati pristni življenjski utrip. Samo otroški vrišč in pasji lajež, frfotajoče perilo na vrtnem plotu in s paše vračajoča se živina ločijo resnično vas od tiste v muzeju.

S tem muzejem Romunija ni poskrbela le za ohranitev etnografskega bogastva, marveč je hkrati dobila tudi edinstveno privlačnost za tuje turiste.

Ljubljanska Glasbena matica

v letu svojega dvojnega jubileja

Pevski zbor ljubljanske Glasbene matice se je predstavil javnosti s koncertom, ki je bil posvečen dvojnemu jubileju — namreč 75-letnici delovanja tega zbora in hkrati 100-letnici rojstva Mateja Hubada, pod katerega vodstvom je zbor zaslovel daleč preko meja ožje domovine.

V časih Mateja Hubada, ki je bil duša tega zbora in je z njim nastopal v številnih deželah Evrope, je pevski zbor ljubljanske Glasbene matice veljal za najboljši slovenski vokalni ansambel. Izvajal je vsa največja dela domače in tuje zborovske literature ter bil povsod deležen najvišjih priznanj. Pozneje je dobil ta izključno iz amaterjev sestavljeni zbor seveda resne konkurente v raznih poklicnih zbora, kot so zbori ljubljanskega radia, Slovenske filharmonije in zlasti ljubljanske Opere. Kljub temu pa je ohranil svojo visoko kvaliteto tudi pod vodstvom poznejših dirigentov, med katerimi sta bila Mirko Polič in Ciril Cvetko, ter jo manifestira tudi danes, ko zbor že dve sezoni vodi mladi dirigent prof. Igor Lavrič.

Po drugi svetovni vojni je pevski zbor ljubljanske Glasbene matice obiskal tudi zamejske Slovence v Trstu, v Gorici in na Koroškem, poseben uspeh pa je lani zabeležil s svojo turnejo po Poljski.

Za svoj ubilejni koncert je zbor pripravil bogat spored, ki je obsegal dela Adamiča, Gallusa, Gregorca, Hubada, Kodalyja, Orlanda di Lassa, Slavenskega, Tomca, Twardovskega in Gesualda di Venose.

Kaj je sreča?

Mnogi ljudje venomer tekaajo za srečo, jo love kot metulja in potem utrujeni omahnejo, ko vidijo, da jim metulj vedno znova uide. In pri tem venomer ponavljajo: »Srečen bi bil, če...« Ti večni gradovi v oblakih, ki so tako daleč! Vedno si jih želimo toliko časa, dokler jih nimamo.

Toda sreča je v tem, da nimamo nedosegljivih želja. Dokler neprestano hrepenimo po nečem nedosegljivem in dokler hočemo naše vsakdanje življenje narediti nevsakdanje za vsako ceno, nam ne bo nikdar dovolj, ker bodo naše potrebe vedno večje od naših možnosti.

Sreča je sedanjost. Poskusimo biti srečni ta trenutek, to uro, ta dan! Pomislimo na to, da moramo izkoristiti vsak dan, ker se ne bo nikdar več povrnil, pa če je bil lep ali poln razočaranja. Bodimo srečni v uživanju malenkostnih dobrin.

Najbolj se približamo sreči z delom. Cimbolji se mu bomo posvetili, tembolj bomo varni pred razočaranji. Delo nam daje priložnost, da okrepiamo svojega duha in najdemo v njem mir in zadovoljstvo. To zadovoljstvo je prava sreča.

Ne čakajmo, da nam bo sreča sama padla v naročje. Skušajmo si jo pričarati s tem, da pomagamo drugim in širimo vse naokrog zadovoljstvo. Če bomo tako ravnali, se nam sreča ne bo izmuznila iz rok. Ostala bo pri nas. In vsi, ki nas poznajo, jo bodo opazili na naših obrazih in v naših očeh. In s srečo na obrazu bomo hodili po svetu in jo prenašali še na druge, ki morda niso našli prave poti do nje.

Ameriško javno mnenje

o vmešavanju Amerike v Vietnamu

Kdor bi danes proučil mnenje Američanov o vietnamski vojni, bi kmalu prišel do sklepa, da jih je nemogoče vse stlačiti v povsem določeni kategoriji „sokolov“ in „golobov“, to se pravi v kategorijo izrazitih pobornikov vojne v Vietnamu ter v kategorijo pobornikov miru. O Vietnamu in vietnamski vojni obstaja cela vrsta mnenj, ki se med seboj pobjlajo ali razlikujejo tudi za neznatne odtenke. Do tega sklepa pridemo, ko analiziramo podatke najnovejše ankete, ki jo je v 350 ameriških mestih izvedla Gallupova ustanova za proučevanje javnega mnenja.

In vendar se morejo določiti nekakšne grupacije, posebno dve grupaciji, ki bi ju mogli označiti kot skrajni. Ti dve grupaciji bi mogli imenovati „supersokoli“ in „supergolobi“.

Med več vprašanji, ki jih je ustanova Gallup postavila Američanom, bomo vzeli naslednje vprašanje:

● Nekateri ljudje trdijo, da bi morali v Vietnamu izvojevati zmago z vsakim sredstvom, celo z atomskimi bombami in atomskim orožjem. Ali soglašate s tem mnenjem?

Na to točno opredeljeno vprašanje je ena na vsake štiri intervjuvane osebe odgovorila pritrdilno, to se pravi, da je 25 odstotkov intervjuvanih Američanov za uporabo skrajnih sredstev za doseg zmag. Si-ber pa si oglejmo še podrobnejše podatke: 26 odstotkov intervjuvanih se je izjasnilo za vsakršno sredstvo, s katerim se da doseči zmaga, 64 odstotkov anketiranih Američanov s tem ne soglaša, 10 odstotkov pa se ni opredelilo ne za ne proti.

Če še podrobneje analiziramo podatke, ki jih je zbrala Gallupova ustanova, vidi-

mo, da so med „supersokoli“ bolj zastopani moški kot ženske. Prav tako je opazno, da so južna področja Amerike bolj „vroča“ kot so severna področja. Kar pa zadeva strankarsko pripadnost, starostno dobo, vzgojo in poklic anketiranih ljudi, večjih razlik ni.

Da bi proučili drugo skrajnost, so strokovnjaki ustanove Gallup postavili vprašanje:

● Ali bi ne bilo pametno, če bi Amerika takoj zapustila Vietnam in se umaknila?

Na to vprašanje je komaj 14 odstotkov anketiranih Američanov odgovorilo, da bi se morala Amerika takoj in nujno umakniti. Če ta odstotek prevedemo v realni okvir, v odnosu na število držaljanov Amerike, vidimo, da je 16 milijonov odraslih Američanov za takojšen umik iz Vietnamu. Toda to je komaj dobra polovica tistih, ki bi bili pripravljene uporabiti tudi atomsko orožje za čim prejšnji zaključek vojne v Vietnamu.

Pri tem vprašanju pa se je pojavila zelo velika razlika med moškimi in ženskami. Ženske namreč močno prevladujejo nad moškimi v zahtevi, da naj se Amerika iz Vietnamu umakne. Prav tako je iz anketnih podatkov razvidno, da je vzhodni del Amerike mnogo bolj „golobje“ razpoložen, kot je razpoložen zahod Amerike.

Obe skrajnosti — „supersokoli“ in „supergolobi“ — zajemata skupno 40 odstotkov anketiranih državljanov, to se pravi nekakih 40 odstotkov ameriških državljanov. Od ostalih 60 odstotkov anketiranih ljudi pa so nekateri zadovoljni s tem, da je Amerika angažirana v Vietnamu, drugi pa zahtevajo nove mirovne poskuse. Vmesnih odtenkov je neštele.

Da bi se bolje razčistilo in osvelnilo sedanjše mnenje Američanov o vojni v Vietnamu, je ustanova Gallup postavila tudi naslednje vprašanje:

● Pri oceni razvoja dogodkov od začetka vojaškega angažiranja Amerike v Vietnamu, mislite, da je pošiljanje ameriških čet v Vietnam pomenilo zgrešen korak?

Odgovori na gornje vprašanje kažejo, da narašča število tistih, ki menijo, da je Amerika zgrešila. Pri tej anketi je 37 odstotkov anketirancev izrazilo mnenje, da je Amerika pogrešila. V januarju letošnjega leta je bilo pri podobni anketi 32 odstotkov tistih, ki so bili istega mnenja. Zaradi primerjave bomo navedli, da je bilo pred koncem vojne na Koreji 49 odstotkov Američanov mnenja, da je Amerika pogrešila, ko se je vpletla v korejsko vojno.

KULTURNE DROBTINE

● V 94. letu starosti je umrl prof. dr. Josip Plemelj, matematik svetovnega slovesa, prvi rektor ljubljanske univerze in redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter raznih drugih znanstvenih ustanov doma in v svetu. Za svoje dolgoletno znanstveno delo je prejel tudi razna priznanja in nagrade, njegove razprave pa so bile objavljene v raznih deželah.

● Koroški deželni konservatorij je s svojim komornim orkestrom in solisti gostoval v Ljubljani, kjer je pod vodstvom prof. Artnerja v veliki dvorani Slovenske filharmonije priredil koncert. S tem gostovanjem je konservatorij vrnil obisk ljubljanskemu zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje, katerega pevski zbor, orkester in solisti so pred nedavnim nastopili v veliki dvorani celovškega Doma glasbe.

● Velika mednarodna likovna razstava „Mir, humanost in prijateljstvo med narodi“, ki je bila ob 800-letnici Slovenj Gradca odprta pod pokroviteljstvom Združenih narodov, je že v prvih petih mesecih zabeležila nad 50 tisoč obiskovalcev. Razstava, ki obsega okoli 500 del 210 umetnikov iz 40 držav sveta, bo odprta do 10. oktobra.

● Ameriška policija je podvzela obsežne ukrepe, da bi izsledila skupino ponarejalcev dragocenih umetnin. V raznih ameriških mestih so se namreč pojavile ponarejene slike svetovno znanih slikarjev ter bile prodane za milijone dolarjev.

● Doslej največjo televizijsko oddajo so pripravili pod naslovom „Our World“, ki jo bo 25. junija lahko videlo 600 milijonov televizijskih gledalcev v 30 državah sveta. Oddaja bo trajala približno dve uri ter bo vsebovala zanimivo potovanje skozi 18 držav. Stroški za to oddajo znašajo okoli 500 milijonov šilingov.

● Z najrazličnejšimi prireditvami je večera jugoslovanska mladina spet obhajala svoj tradicionalni dan mladosti, ki ga vsako leto priredi za rojstni dan predsednika Tita.

● Neka ameriška družba je za več milijonov dolarjev kupila pravice za predvajanje velikega sovjetskega filma „Vojna in mir“, ki je bil posnet po znanem romanu Tolstaja.

Navedli bomo še nekaj podrobnejših podatkov v sedanjih anketi na gornje vprašanje, torej na vprašanje, ali je Amerika pogrešila, ko se je vpletla v vietnamsko vojno. Na to vprašanje so odgovori naslednji: 37 odstotkov Američanov meni, da je Amerika pogrešila; 50 odstotkov meni, da Amerika ni pogrešila; preostalih 13 odstotkov anketiranih pa se ne ve odločiti niti za niti proti.

Ker je bilo zelo veliko govora o moralnem opravičevanju vietnamske vojne, je bilo v tej anketi postavljeno tudi naslednje vprašanje:

● Ali menite, da je naše sodelovanje v vietnamski vojni moralno upravičeno?

Odgovori na to vprašanje so naslednji: 59 odstotkov anketiranih Američanov meni, da je Amerika bila upravičena poseči v vojno; 26 odstotkov Američanov tega opravičila ne najde; 15 odstotkov anketiranih pa se ne ve opredeliti niti za prvi niti za drugi odgovor.

Odgovori kažejo na tesno zvezo glede Johnsonove politike. Od tistih, ki mislijo, da je angažiranje Amerike v vietnamski vojni moralno upravičeno, jih 60 odstotkov odobrava predsednikovo politiko. Med tistimi pa, ki ne najdejo moralnega opravičila za ameriško politiko v Vietnamu, jih je samo 15 odstotkov, ki menijo, da Johnson vodi dobro vietnamsko politiko. Poslednja skupina Američanov bo verjetno predstavljala pomembno oviro, da bi se Johnsonovi upi za ponovno izvolitev za predsednika leta 1968 uresničili.

SODELOVANJE KRANJ — ŽELEZNA KAPLA-BELA:

Novi kranjski župan obiskal Železno Kaplo

Zgledno prijateljstvo in sodelovanje na meji, ki ga že nekaj let gojita občini Železna Kapla-Bela in Kranj, je treba poglobiti in razširiti, da meja ne bo več ločnica, marveč le še zemljevidsko znamenje. To skupno hotenje je prišlo ponovno do izraza koncem minulega tedna, ko se je novi predsednik občinske skupščine Kranj Slavko Zalokar predstavil županu občine Železna Kapla-Bela, dež. posl. Lubasu.

Novi predsednik občinske skupščine Kranj je po nedavnih volitvah v Sloveniji zamenjal dose- danjega predsednika Martina Koširja, ki je skupno z dež. posl. Lubasom iniciativno pripomogel k prijateljskemu sodelovanju med obema občinama zlasti na področju kulturne in športne izmenjave. V okviru predaje poslov svojemu nasledniku se je z njim podal tudi v Železno Kaplo, da ga formalno predstavi županu prijateljske občine. Bivši predsednik Košir je ob tej priložnosti dejal,

da je s tem želel doseči, da bi se plodne prijateljske vezi razvijale naprej in da ne bi zaradi personalnih sprememb v vrhu občine Kranj v tem razvoju prišlo do zastojanja.

Župan, dež. posl. Lubas se je zahvalil za to pobudo, pri čemer je zlasti naglasil, da sta se občini po prvi svetovni vojni pred tremi leti prvič znašli na polji prijateljskega sodelovanja. To sodelovanje se čedalje živahneje razvija in doprinaša k uresničenju želje, da meje ne bi bile več ločnice, marveč le

še zemljevidska znamenja. S tem v zvezi je izrazil željo, da bi novi predstojnik kranjske občine hodil po stopinjah svojega prednika in gojil kulturno sodelovanje po njegovem zgledu. Čeprav te prijateljske vezi pred leti v državnem merilu niso našle razumevanja, so medtem dobile pri Evropskem svetu mednarodno priznanje.

Že obisk ob prevzemu dolžnosti, je nato dejal predsednik Zalokar, kaže, da bo tudi nova občinska skupščina Kranj razvijala dosedanje odnose naprej in da se bo trudila za nove perspektive ter odkrivanje še nepoznatih področij sodelovanja, ki bodo medsebojno razumevanje še poglobila. V teku nadaljnjega razgovora je novi predsednik občinske skupščine Kranj povedal, da prihaja iz sindikalne organizacije, kjer je zavzemal vodilno mesto, da se je bavil s komunalno politiko in da je bil kot zvezni poslanec predsednik socialnega odbora. Zaključno sta predstojnika obeh občin dala izražati upanju, da se bo njuno sodelovanje lahko plodno razvijalo, kajti v bistvu sta poklicna kolega: oba sta sindikalista in oba sta od vsega začetka povezana s komunalnimi vprašanji.

Iz Kolmare vasi:

To ni podpiranje kulturnega razvoja

Pospeševanje kulturno-prosvetne dejavnosti in društvenega dela je ena izmed lepih in istočasno važnih nalog občin. Vidimo, da številne občine to čedalje bolj uvidevajo in imajo v svojih letnih proračunih pripravljen tudi denar, s katerim podpirajo tovrstno vzgojo in izobraževalno delo svojih občanov. Vemo tudi, da v duhu strpnosti, sožitja in kulturnega oplajanja prebivalstva obeh narodnosti veliko občin pri tem ne dela več razlik med slovenskimi in nemškimi prosvetnimi društvi.

Objava

V proslavo 10. obletnice obstoja Državne gimnazije za Slovence v Celovcu priredijo dijaki v nedeljo 28. maja 1967 ob 14.30 uri v Delavski zbornici v Celovcu slavnostno akademijo. Istočasno bo tudi razstava ročnih del in risb.

Vstopnice za akademijo dobite v šolski pisarni.

Pevska vaja za bivše maturante slovenske gimnazije je v soboto 27. maja 1967 ob 14. uri v Delavski zbornici.

Prijave za vpis v prvi razred gimnazije je treba napraviti usno ali pa pismeno na naslov: **Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldstr. 22, 9020 Klagenfurt.**

Potrebni dokumenti:

1. Rojstni list
2. Spričevalo 4. šolske stopnje ljudske šole
3. Dokaz avstrijskega državljanstva
4. Popis učenca pošlje vodstvo ljudske šole neposredno na ravnateljstvo gimnazije.

Sprejemni izpiti za 1. razred so prvi dan velikih počitnic, to je v soboto, 8. julija 1967 ob 8. uri zjutraj v šoli.

Sprejemni izpit za 1. razred obsega slovenščino, nemščino in računstvo in sicer za 4. šolsko stopnjo predelana snov.

V zadevi vstopa v višje razrede pa je nujno potreben osebni razgovor z ravnateljem šole.

Ravnateljstvo

SADONI ŠESTLETNIH PRIZADEVANJ:

Štirisoč novih delovnih mest na Koroškem

V torek je pri deželni vladi zasedal komite, ki se bavi s perečimi vprašanji koroških premogovnikov. Položaj le-teh postaja vedno bolj kritičen. Ker premoga ni mogoče spraviti v denar, je uprava premogovnikov v Štefanu v Labotski dolini te dni odpovedala delo 39 delavcem, nadaljnjih 69 delavcev pa je že medtem poiskalo novo stanovitnejše delovno mesto.

Spričo tega razvoja in spričo težnje pri zvezni vladi, da bi premogovno krizo rešila z zvišanjem tarif za električni tok, je komite izdelal vrsto predlogov za odvrnitev nadaljnjih težav v koroškem premogovništvu. Te predloge je odstopil koroški deželni vladi, da jih obravnava in da uvede potrebne ukrepe.

V razpravi je bilo tudi govora o koroškem prizadevanju za nova delovna mesta v deželi. Kakor je poročal predsednik komiteja, deželni svetnik Suchanek, je bilo tozadevno prizadevanje družbe za pospeševanje gospodarsko nerazvitih področij v deželi kljub težavam uspešno. Od leta 1960 naprej je po tej poti uspelo ustanoviti 15 novih podjetij z 1735 delovnimi mesti. Po smernicah te družbe se je v obstoječih podjetjih število delovnih mest povečalo za

nadaljnih 1000, 300 novih delovnih mest pa je nastalo s povečanjem podjetij. Na pobudo občin v sodelovanju z trgovinsko zbornico in deželno vlado je bilo poleg tega ustanovljenih 14 novih podjetij, ki zaposlujejo okroglo 1000 delavcev. S tem je bilo od leta 1960 na Koroškem ustanovljenih 29 novih podjetij in se je število delovnih mest povečalo za 4000. V istem času so seveda nekatera druga podjetja število zaposlenih zmanjšala. Najbolj občutna je bila izguba delovnih mest v propadlem tekstilnem podjetju Reichmann-Moro.

V tem razvoju je neobhodno potrebno, da družba s svojim delom nadaljuje in da daje tesnemu sodelovanju med privatno iniciativo in med pospeševalnimi organi še večji poudarek. Kakor je bilo na tej seji povedano, je pričakovati, da bo mogoče z ERP- in komunalnimi krediti pridobiti nadaljnih 22 milijonov šilingov, kar bi zagotovilo ostvaritev nadaljnih 160 novih delovnih mest v štirih novih podjetjih.

R A Z P I S

Kmetijska šola v Podravljah razpisuje vpis učencev v prvi in drugi letnik za šolsko leto 1967-68.

Pogoji za sprejem v prvi letnik so:

- uspešno dokončana osnovna šola,
- starost najmanj 16 let in
- telesna ter duševna zrelost.

Pogoj za sprejem v drugi letnik je uspešno zaključen prvi letnik kmetijske šole v Podravljah ali katere koli druge kmetijske šole.

Prošnjo za vpis je treba nasloviti do 30. 6. 1967 na naslov: Kmetijska šola, 9241 Podravlje - Förderlach.

Vsa potrebna pojasnila se dobijo pri upravi šole ali pa na sedežih Slovenske kmečke zveze in Kmečke gospodarske zveze v Celovcu.

Ravnateljstvo

Sele-Kot

Pri nas v Kotu se že dolgo časa nobeden ni upal stopiti v zakonski stan. Izgleda, da so se fantje preveč dobesedno držali stare pesmi »Pobi, kna ženite se«. Letos pomladi pa se je njihova trdovratnost le omajala.

Zgled in pogum našim fantom je dal Oto Kelih, pd. Zgornji Mlečnik že minulo jesen, ko je pripeljal iz Loma nad Tržičem nevesto Cilko na svoj dom. Njegovemu zgledu je 6. maja sledil Matevž Male, pd. Tomk. Po nevesto je šel v Bašelj v kranjski občini, kjer jo je našel v Mariji Roblek. 15. maja pa se je oženil Pepi Pegrin z domačinko Marijo Hribnik. Ker po navadi v tretje rado gre, si je »zakonski jarem« naložil še Toni Mak, pd. Francev. Svojo nevesto Pepco Knabl je našel v hodiški fari in jo 20. maja pripeljal na svoj dom.

Teh ženitev smo bili vsi veseli, kajti nekaj časa je izgledalo, da bo naš Kot po malem izumrl. Sedaj pa spet upamo, da bodo iz mladih parov kmalu zrastle nove družine s številnim zarodom. Vsem želimo obilo sreče in dobre volje pri prenašanju vsakodnevnih križev in težav. Predvsem pa pozdravljamo mlade žene, ki so se s tem priselile v naš kraj. Dobrodošle!

U R A D N E U R E

Zavod za starostno zavarovanje delavcev ima na Koroškem v mesecu juniju naslednje uradne ure:

6. ŠMOHOR, uradno poslopje
7. BREŽE, Olsastrajše 236
13. 6. ŠT. VID OB GLINI, Friesacher Str. 1
14. 6. SPITAL OB DRAVI, Lutherstrajše 4
20. 6. BELJAK, Kaiser-Josef-Platz 1
21. 6. WOLFSBERG, Weyerplatz

Uradne ure so povsod od 8. do 12. ure.

Koroška industrija in njen gospodarski pomen

Na mednarodni gospodarski konferenci v Vrbi je predsednik sekcije za industrijo pri koroški zbornici obrtnega gospodarstva dr. Otto Zernatto prikazal razvoj industrije na Koroškem in njen pomen v mednarodni blagovni menjavi. Iz njegovih izvajanj povzemamo naslednje ugotovitve:

Koroška industrija je še mlada in se je po prvi svetovni vojni prilagodila na potrebe avstrijskega trga. Pozneje se je pričela uveljavljati tudi na inozemskem trgu. Tekom let se je razvila tako daleč, da je njena proizvodnja narasla na vrednost 7,3 milijarde šilingov, njen izvoz pa predstavlja vrednost, 2,7 milijarde šilingov. Potemtakem prodaja koroška industrija dobro tretjino svojih izdelkov na inozemskem trgu. Število zaposlenih je naraslo na 32.000, letni znesek, ki jih plača, pa se giblje pri 1,13 milijarde šilingov.

Po področjih proizvodnje stoji na prvem mestu žagarska industrija. Vrednost njene letne proizvodnje se sedaj giblje pri 1945 milijonov šil., pri čemer gre polovica njenega blaga v izvoz. Na drugem mestu po obsegu proizvodnje stoji kemična industrija, katere letna proizvodnja predstavlja vrednost 1040 milijonov šilingov, vrednost izvoza pa se giblje pri 430 milijonih šilingov. Magnezit, svinec in kositer omogo-

čajo, da znaša vrednost proizvodnje rudarstva 890 milijonov šilingov in da sorazmerno izvažajo največ svojih izdelkov. Vrednost izvoženih izdelkov znaša 650 milijonov šilingov. Pomemben gospodarski faktor predstavlja tudi lesno predelovalna industrija. Letna proizvodnja vrednosti papirja in celuloze se giblje pri 800 milijonih šilingov, vrednost ostale lesne predelovalne industrije pa pri 510 milijonih. Od svojih izdelkov vendar ta industrija izvažajo le nekaj nad 20 odstotkov gornje vrednosti.

Vrednost proizvodnje ostale industrije je manjša. Industrija živil in nasladil izdelka blaga v vrednosti 465 milijonov, usnarstvo in čevljarstvo pa v vrednosti okoli 200 milijonov šilingov. Na izvozu je v večji meri udeležena le industrija usnja in čevljev. Pomen industrije železa in jekla ter njune predelave zadnje čase narašča, ker so se poleg KESTAG v Borovljah razvila še nekatera nova podjetja, katerih proizvodnja je orientirana predvsem na izvoz. Vrednost njene proizvodnje se giblje pri milijardi šilingov. Kakor ta, je z novimi podjetji pridobila na pomenu tudi elektroindustrija, katere vodilni sili pri naraščajočem izvozu sta Phillips v Celovcu in tovarna akumulatorjev na Bistrici v Rožu. Elektroindustrija izvažajo več kot polovico svojih izdelkov.

ljaljva tudi na inozemskem trgu. 96 % celotnega avstrijskega izvoza strešne lepenke odpade na to podjetje, izvažajo pa jo v 45 držav Evrope, Afrike in Azije.

Omenjena asfaltna družba predela na leto 60.000 ton bitumena in okoli 10.000 ton diabetes-peska, ki ga pridelujejo v kamnolomu na Obirskem. To podjetje ima poleg rafinerij mineralnih olj v Avstriji edino napravo za oksidiranje bitumena, ki omogoča njegovo predelavo v izdelke, ki so proti temperaturi in vremenu zelo odporni.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BELJAK. — Občina se je odločila za gradnjo novega naselja v vzhodnem predmestju. Prvo poslopje v tem naselju, kjer bo lanko prebivalo 5000 ljudi, so pričeli v ponedeljek graditi. V njem bo 48 stanovanj. Novo naselje bo nastalo v bližini sedanjega KELAG naselja.

STEBEN PRI MALOŠČAH. — V noči od četrta na petek minulega tedna so neznanj tatje vlomili v stebensko tarno cerkev in iz nje ukradli 7 plastik svetnikov razmeroma visoke vrednosti. Kakor poročajo varnostni organi, so v zadnjih mesecih na Koroškem registrirali že 26 podobnih vlomov. Sumijo, da gre pri tem za tatvine, ki so organizirane iz Zahodne Nemčije.

BRDO OB BAŠKEM JEZERU. — V petek minulega tedna popoldne je nemški turist Jochen Bäcker zgubil v ovinku oblast nad svojim vozilom in padel z njim v Baško jezero, kjer je utonil.

CELOVEC. — Koncem minulega tedna je podružnico Avstrijske narodne banke v Celovcu obiskala delegacija Jugoslovanske narodne banke iz Ljubljane. Gostje so si ogledali koroške zanimivosti, zvečer pa so jim Celovčani priredili v Krivi Vrbi družben večer. Ob tej priložnosti jih je ljubljanska delegacija povabila jeseni na protiobisk.

BOROVLEJE. — Novo poslopje glavne šole naglo dobiva svojo podobo. Občina se za to gradnjo zelo prizadeva, ker hoče čim prej odpraviti sedanjo stisko glede učilnic, ki jih manjka tako v glavni kot v ljudski šoli. Pravijo, da bo novo poslopje zgotovljeno že do pričetka šolskega leta 1968-69.

KOČUHA. — Občinski višji kontrolor Janez Sablačan in lovski čuvaj Matija Wedenig sta v ponedeljek zvečer uplenila 150 kg težkega divjega merjasca.

VAZENBERK. — V nedeljo ponoči je v Korpičah prišel velikovški mesar Meschnark z avtomobilom s ceste. Avtomobil se je parkrat prevrnil in naposled obležal v Štornikovi mlaki, kjer se je začel pogrezati. Poškodovanega mesarja so domačini lahko še pravčasno rešili iz avtomobila.

Imel sem štirinajst let. Stanovali smo v hiši nad Magdalensko vasjo. Lukec je bil že cel korenjak in tudi Milena je že korcala sem in tja in vekala: „Ati, mami!“ Po dolgih in mučnih prošnjah so očeta sprejeli na delo pri rudniku. Hodil je na delo in redno, vsak mesec, prinašal plačo. Obilja ni bilo, toda živeli smo.

Nad hišico je ležal vinograd in ta vinograd smo morali prekopavati, vezati in obrezovati — vse za hišico. Delali smo in molčali.

Hodil sem zadnje mesece v zadnji, v osmi razred in vedno mi je bilo težko, ko sem pomislil, da bom moral zapustiti šolo in da ne bom mogel naprej, kakor so to lahko delali drugi, bogatejši. Zresnil sem se in rad sem pomagal materi pri delu; tudi ona me je imela vsak dan rajši in tudi njej je bilo težko, ker nisem mogel v gimnazijo. Tolažila me je, da vsi pač ne morejo študirati, toda potolažila me ni.

Bilo je sredi maja. Vse je bilo v cvetju: jablane, hruške, češplje; gozdovi so se zeleno oblekli, trava je visoko zrasla; ptički so gnezдили, čebele so letale od cveta na cvet, skratka, bil je maj in bilo je lepo.

Tak večer me je poklicala mati in rekla: „Karlek, pojdi in poglej, kako krasen večer je danes!“ To je rekla s takim glasom, da sem se skoraj sramoval, vendar sem bil vesel. „Po večerji greva posedet na trato pod oreh.“

„Krasno, mama!“ sem vzkliknil.

„Le tiho, da ne zbudiš otrok...“

Očim je delal popoldanski ših. Domov je prišel ob enajstih ali še pozneje. Bila sva z materjo sama.

Povečerjala sva in medtem ko je mati pomivala posodo, sem vzel odejo in stekel

DRAGO KUMER:

Z MATERJO NA TRATI

do velikega oreha. Razgrnil sem odejo in se vlegel, gledal v nebo in čakal mater. Čakal sem precej časa in skoro bi bil zadremal.

„Kaj, si zaspal?“

Mati je sedla poleg mene in molčala. Ozirala se je po pokrajini pod nama in v prostranstvo nad nama, tišina pa je bila taka, da sem slišal njeno globoko dihanje.

„Kako lepe noči!“ je zavzeto povedala.

Zazrla sva se v zvezde, na Rimsko cesto in na Veliki voz, ter se pogovarjala. Potem sem jo vprašal:

„Mati, kaj ste takšne volje?“

„Oh, Karlek,“ mi je odgovorila, „vsaj enkrat je prišel čas, da živimo malo po človeško. Malo je bilo majev, ki bi jih bila tako vesela. Pa še nekaj drugega je —.“

„Mati, povejte!“ sem silil.

„Jutri bo osem let, kar sem se spoznala

s Petrom... Osem let... Da, osem let bede in trpljenja... Komaj, komaj smo živeli...“ Zopet je utihnila, vzdihnila je in končala, polna liste svoje žilave vere v boljše čase: „A živi smo ostali, kaj bi vzdihovala za nazaj! Vem, prišli bodo boljši časi, morajo priti, tudi za reveža... Boš videl, Karlek, vi otroci boste dočakali boljše dni...“

Objela me je in poljubila. Bil sem ganjen in na licih sem začutil solzo.

Še sva sedela, še sva se pogovarjala in strmela v lišino majske noči...

Tega večera na trati pod orehom ne bom nikoli pozabil...

NORI IN TURŠČICA

Nekoč so sklenili nori, da bodo na preorani in pobranani njivi posadili turščico zaradi njenega lepega cvetja, okrog ogonov pa buče, ki bodo v jeseni lepo rumenele in bo tako njiva lepša.

Zemlja je bila že lepo obdelana in nori so si trli glave, kako bi nasadili turščico seme, da ne bi preveč pohodili zrahljane zemlje. Premišljevali so tudi, ali bi turščico sejali ali sadili. Če bi seme sejali, ne bi stalo cvetje lepo po vrstu; če pa bi ga nasadili s klinom, bi lahko prišlo seme pregloboko v zemljo in morda sploh ne bi vzklilo. Zato so se domenili, da bodo sadili seme s prstom in ne s klinom.

Če pa bi sedaj sadil samo en nori, bi moral hoditi od enega vsajenega semena do drugega ter bi tako pohodil preveč zemlje, poleg tega bi pa še predolgo sadil. Zato so sklenili, da bodo sadili vsi, toda le po eno samo zrno, da bo turščica takoj vsajena.

In res, tako so tudi napravili. Vsak nori je

šel na njivo in s prstom vsadil eno zrno. Takoj je bilo vse posajeno.

Tedaj pa se je najpametnejši med norimi spomnil, da so prej pozabili prešteti zrna. Kajti vedeti pa morajo, koliko turščic bo vzklilo. Zato so šli vsi zopet na njivo in po dolgem iskanju in kreganju je vsak vendarle našel svojo jamico. Šteli so in šteli, a vedno so našli drugače.

Najpametnejši pa je velel prinesiti na ogon kup ilovice in v to ilovico je vsak vtaknil svoj prst. Potem so prešteli luknje in tako so vedeli, koliko zrn je bilo vsajenih in koliko je bilo vseh sadilcev. In kar je bilo glavno: zemlje niso veliko pohodili...

Dež je namočil njivo in zrnje je vzklilo. Turščica je tako hitro rasla, da so to nori kar slišali. Lepo so jo opleli, jo okopali z motikami ter ogrnili, da je ne bi uničila poletna suša in prevrgel vihar. Turščica je rasla kakor njihova modrost; ob robu turščice pa so se debelile buče kakor glave norih.

Turščica je cvetela, buče so lepo rumenele na soncu in vse je bilo v najlepšem redu, če ne bi z dvorišča skozi odprto lesno ušle svinje naravnost v turščice.

Sedaj so bili nori v silnem strahu, kako neki bodo pregnali svinje iz turščice, ne da bi ga polomili in pohodili. Tako so premišljali, da jim je v glavah ropotalo kot mlinski kamni. Tedaj si je najpametnejši izmislil tole: z voza so prinesli stranico od krnice, v kateri so zmladleta vozili na njivo gnoj, v jeseni pa s krompirišča na dom krompir. Nekaj norih je ročno pograbilo stranico, jo visoko dvignilo nad glave ter se z njo zapodilo po njivi. Na deski pa je sedel eden norih in s palico in bičem naganjal svinje z njive.

In res, vse svinje je izgnal, ne da bi se bil dotaknil le enega samega koruznega stebela, kaj šele da bi ga podrl! Svinje so zapodili na dvorišče, zaprli v plotu lesu in se vsi srečno oddahnili.

Drug drugemu so si čestitali: „Še nekaj takih, pa bomo najpametnejši ne samo v naši vasi, temveč daleč naokrog!“

In modrost jim je rasla, da so jim glave bile premajhne in bi jim buče na njivi bile ravno prav. Te pa so se jim debelo smejale, tem pametnjakovičem brez primere...

Če glavo ima, rastline mori, ji glavo odbiješ, po zraku zlefi.	< m s [Kosa — Kosa]
Če sijo ti čončni dnevi, tvoj je spremljevalec zvest, če pa sončna luč ugasne, sam ostaneš sredi cest.	m r m [Senca]
Nesrečne smrti je znanilka, življenja novega nosilka: pred njo umirajo stvari, za njo življenje se budi.	c c a [Kosa]
Plava, plava zračna ladja, v soncu zlatem se blešči, plava, plava proti nebu, se pred ciljem razleti.	z k m [Mlini mehurčki]

Resnica pri ljudeh

Davno davno je živel v neki vasi ubog kmet, bil je zelo razumen in pa odličen delavec, samo nihče ga ni poslušal. Karkoli je rekel, pa naj je bilo še tako pametno, na vse mu odgovarjajo: »Kaj se pa on razume? Kaj pa on ve? Laže, kdo mu bo neki verjel!«

Pa je bog dal temu kmetu, da zabogati, velik bogataš je postal in tedaj so ga postavili za starešino. In je starešina nekoč sklical sku pščino. Dolgo so se tam pogovarjali o tem in onem, potem pa starešina pravi:

»Ali veste, dobri ljudje, kakšen zabaven pripetljaj se mi je nameril?«

»Kakšen pa?« ga vprašajo.

»Pomislite, odpeljal sem se v mesto in sem kupil nov lemež. Čeprav imam še dobrega doma, ampak naneslo je, da sem ga dobil po ceni, pa si mislim — zaloga ne prizadene stiske. Kupil sem ga, ga prijeljal domov in ga postavil v kaščo. Naj leži, si mislim, dokler mi ne bo potreben. Ležal je tam teden dni, mogoče dva. Še pogledal ga nisem, naj leži. Na lepem pa včeraj pridem v kaščo in glej — moj lemež je ves zgrizen. Stopim bliže — in najdem miši. Vsega so ga zgrizle, pa tako, da ni zdaj za nobeno rabo več — le kar vrzi ga proč. Takšna nesreča!«

»Da,« pravi eden, »zgodil se to, zgodi, so takšne miši; čeprav je majčkena, zobke ima pa, da ti bo pogrizla, karkoli ji nastaviš.«

Drugi pa: »Res je, res!«

Starešina jih poslušal, poslušal, potem pa reče: »Glejte, kako je z resnico pri ljudeh: bil sem siromašen kmet, pa čeprav sem govoril resnico, ste vi govorili, da lažem, a zdaj, ko sem postal bogataš, tudi če lažem, pravite, da resnico govorim. Kje ste pa že videli, da bi bile miši lemež požrle? Kaj je to mogoče?«
Ukrajinska pravljica

ROBERT MERLE 35

»Nisem vedel, da sta se moji sestri poročili.«

»Hal Hal!« se je zasmejal von Jeseritz. »Vidiš, kako dobro je stranka informirana?«

Brez najmanjšega nasmeha in ne da bi vsaj za las premaknil glavo, je Himmler nadaljeval:

»Vesel sem, da vam lahko sporočim, da sta vaši sestri poročeni.«

Potem je še rekel:

»In na svojem sektorju ste organizirali agitacijsko četo bunda?«

»Jawohl.«

»To je...«

Brez vidnega razloga je premolknil.

»To je odlična ideja. Priporočam vam, da povečate aktivnost na tem področju in vam dajem nalogo, da odslej naprej v povezavi z voditelji bunda in stranke poskušate formirati eskadron.«

»Dobro bi bilo vaše brambovce pripraviti na misel, da bi v trenutku potrebe postali konjeniki SS. Vendar jim mogoče obiska ne boste omenili. Za moj obisk smejo vedeti samo voditelji bunda in vi.«

Roke je ploskoma položil na svoj črni plašč in palca zataknil za pas.

»Važno je, te vaše konjenike temeljito izbrati. Poročali mi boste o njihovih fizičnih sposobnostih, o njihovi rasni čistosti in o njihovem religioznem prepričanju. Določeno je, a priori pustiti ob strani tiste, ki religijo jemljejo preresno. Ne maramo esesovcev s konfliktom vesti.«

Von Jeseritz se je na ves glas zakrohotal. Himmlerjev obraz je ostal negiben. Glavo je imel rahlo nagnjeno na desno stran, njegov pogled je bil še vedno uprt v isto točko v prostoru. Potrpežljivo je čakal, kdaj se bo von Jeseritz nehal smejati, da bo svoj govor nadaljeval natančno tam, kjer ga je pretrgal.

»Nein! Nein!« je skozi krohot metal von Jeseritz. »Ne maramo esesovcev s konfliktom vesti.«

Potem je umolknil.

»Važno je,« je takoj nadaljeval Himmler, »z največjo skrbjo oblikovati moralno podobo ljudi. Razumeti morajo, da mora biti esesovec pripravljen likvidirati tudi svojo mater, če dobi takšen ukaz.«

Premolknil je in si pričel zapenjati svoje črne rokavice. Na vsaki rokavici so bili po trije gumbi in zapel si je vse tri. Potem je dvignil glavo in stekla njegovega žčipalnika so pobilisnila.

»Ponovno vas opozarjam, naj vse to ostane med nami.«

Spet kratek premolk, potem pa:

»To je vse.«
Pozdravil sem, brezhibno mi je odzdravil, in odšel sem.

Za dečkom sta se rodili še dve deklici in začutil sem, da se je moja odgovornost povečala. Elsie in jaz sva delala od jutra do noči, spoznal sem, da nas to močvirje sicer lahko sprosti preživlja, da pa ne pomeni kdo ve kakšne prihodnosti za naju in za najine otroke. Če bi bili konji najini ali pa če bi imela pri von Jeseritzu vsaj kakšen delež, bi še nekako šlo. Samo s svinjami, s perutnino in s tistim koščkom obdelane zemlje pa otrokom ne bi mogla zagotoviti dostojne prihodnosti, posebno potem ne, ko bi odrasli.

Kljub temu pa mi ni prihajalo na misel, da bi opustil delo na kmetiji. Nasprotno, kmetovanje je bilo zame privlačno, kar čudovito delo: imel sem zagotovilo, da se lahko vsak dan najem dosita.

Tega občutja Elsie ni mogla razumeti, ker je od nekdanj živela na kmetiji. Jaz pa sem nekoč poznal tudi drugačno življenje in včasih sem imel težke sanje: da me je von Jeseritz napodil (kakor mi je bil grozil takrat, ko sem odklonil, da bi se oženil), da spet brez dela in strehe nad glavo tavam po ulicah M., s klecajočimi koleno in s krulečim želodcem. Prebudil sem se ves drgetajoč in moker od potu in precej časa je preteklo, preden sem se zavedal, da sem v svoji hiši in da zraven mene spi Elsie. Naredil se je dan, odšel sem k svojim konjem, a sanje so mi pokvarile ves dan. Z grozo sem premišljeval, kaj bo, če von Jeseritz danes ali jutri pretrga zakupno pogodbo in naju vrže na cesto. O tem sem včasih spregovoril tudi z Elsie in ona me je tolažila, češ da je malo verjetno, da bi naju von Jeseritz napodil, kajti prav gotovo ne bi več našel človeka, ki bi znal tako lepo skrbeti za konje kakor jaz, in ki bi hkrati sprejel tako težke pogoje za življenje sredi tega močvirja. Naposled pa so se moje nenehne bojazni dotaknile tudi nje, in tako sva sklenila, da bova dajala denar na stran, s prihranki kupila nekega dne kakšno

Gnojenje in oskrba govedu z rudninami

Večanje pridelkov na travnikih in večanje ravnosti in molznosti goveje črede sta v današnjem času gospodarsko docela razumljivi paroli kmetovanja. V zadnjih desetih letih so se pridelki goveje krme po hektarju površine močno povečali. Marsikje so se podvojili. Tudi molznost krav smo v znatni meri povečali. Kakor je pred kratkim naglasil minister za kmetijstvo in gozdarstvo, dr. Schleinzer, je v zadnjih desetih letih uspelo pri rodovniških kravah povečati molznost za 1000 litrov na kravo in leto.

S to intenzivacijo kmetovanja, od katere je na Koroškem odvisen obstoj okroglo 3/4 vseh kmetovalcev in kmetij, pa se je spremenilo tudi nekaj drugega. Živali so postale bolj občutljive za razna obolenja, marsikje pa se je tudi njihova plodnost vidno poslabšala. Tako se ob vseh dovoljnih zalogah beljakovin in škrobnih enot ter sušine v krmi upravičeno sprašujemo za vzroki tega pojava. Zakaj so postale naše goveje črede v tem času zdravstveno bolj občutljive? Zakaj niso več tako odporne kot so bile včasih? Zakaj pojema njihova plodnost in zakaj to pojevanje plodnosti ugotavljamo baš pri kravah, ki dajejo največ mleka?

Ko iščemo odgovor na vsa ta vprašanja, ga bomo najprej našli, če bomo upoštevali, da je razvoj vsakega organskega življenja odvisen od ravnosti med zalogami hranil v njegovi prehrani in med potrebami organizma. Na našo govedorejo predstavljeno to pomeni, da morejo rastline, ki služijo za govejo krmo, vsebovati samo toliko beljakovin, škrobnih enot in rudnin, kolikor jih jim zemlja odstopi. Pravtako pa morejo krme rastline le v toliko zadostiti potrebam živali po teh hranilih, kolikor so jih nabrale iz zemlje in kolikor jih je v njih ostalo pri konzerviranju.

Da med temi hranili igrajo rudnine ali mineralne snovi najmanj isto vlogo, kot be-

ljakovine in škrobne enote ter vitamini in sledovni elementi, leži jasno na dlani. Ka-

Tudi tukaj je čas košnje najbolj odločilen

Pri vsem tem si moramo biti na jasnem: domača krma v obliki pašne trave, sena in silaže je in ostane osnova vsake uspešne govedoreje. Ta krma je in bo ostala vir zdravih govedu. Zato je neobhodno potrebno, da zaloge rudnin v tej krmi reguliramo z ukrepi v našem pašništvu in travništvu, ki so nam na razpolago. Pri tem je čas košnje ravnotako merodajen kakor pa zadostno in redno zalaganje zemlje s fosforjem in apnom.

S pravočasno košnjo je mogoče zaloge fosforja v krmi močno povečati. Poizkusi so pokazali, da seno s travnikov, ki so bili po-

kor človeški tako je tudi živalski organizem zgrajen preležno na rudninah. Glavna sestavina ogrodja njihovega trupla ali okostja so rudnine, zlasti apno, fosfor in magnezij. Druge rudnine, zlasti kalij, baker in tudi magnezij pospešujejo in urejajo krvni obtok in prebavo, vse rudnine skupaj pa odločilno vplivajo na plodnost krav in telic.

Tako torej po tem uvodu prihajajo do zaključka, da sta uspeh in neuspeh v naši goveji čredi odvisna tudi od založenosti zemlje z naštetimi in še nekaterimi drugimi rudninami. Kratko in malo: odvisna sta od harmoničnega gnojenja travnatnega sveta, kot osnovnega stebra treh četrtin naših kmetij.

košeni v dobi pred cvetenjem, lahko vsebujejo 0,33 do 0,38 odstotka fosforja, medtem ko ga seno s travnikov, ki so bili košeni po cvetenju vsebuje le še 0,14 do 0,20 odstotka. Tako torej velja pravilo: čim prej kosimo, tem večje zaloge fosforja pridobimo v senu ali silaži. Torej isti princip, kakor velja za zaloge beljakovin v senu ali silaži.

Isto velja tudi za dosego najugodnejšega razmerja apna do fosforja v krmi.

Poleg časa košnje vpliva na vsebino fosforja v travniški krmi tudi sestav travniške ruše. Največ fosforja v krmi bomo prideli, čim bolj bo ruša sestojala iz trav. S travami bomo dosegli tudi najugodnejše razmerje med apnom in fosforjem. Detelje so na fosforju revnejše, bogatejše pa so na apnu. Zato se ne smemo čuditi, če pride pri daljšem krmiljenju detelj med čredo do obolenj in drugih motenj v produktivnosti.

Končno še vpliv gnojenja s fosfornimi gnojili na zaloge fosforja v krmi. To je sicer stara in v glavnem že znana reč. Vendar ne bo odveč, če še enkrat prikažemo potrebo gnojenja travnikov s fosfornimi gnojili tudi tam, kjer jih dosti zalagamo z dušikom in kalijem v obliki hlevskega gnoja in gnojnice. Gnojenje s 700 kg fosfornih gnojil je že pri prvi košnji pokazalo, da se je količina fosforja v krmi povečala. Bila je za 50 odstotkov večji, kakor pa tam, kjer so gnojili samo z dušikom in kalijem. Pri drugi košnji pa je ta odstotek narasel celo za 75 odstotkov. Poizkusi pa so tudi pokazali, da z rednim vsakoletnim fosfornim gnojenjem travnatnega sveta zaloge fosforja v krmi lahko še bolj povečamo. Tako je torej sedaj tudi dognano, da je zaloga fosforja v krmi

odvisna od njegove navzočnosti v zemlji. Čim večji je delež fosforja v zemlji, tem več ga daje rastlinam na razpolago. Da igra pri tem na zakisanih zemljiščih, kjer raste preslica in kislica, gnojenje z apnom veliko vlogo, ni treba več posebej naglašati.

Zato lahko to poglavje zaključimo s temi ugotovitvami: zaloge fosforja in apna v krmi bomo povečali s košnjo pred cvetenjem, z udeleženo razmerja trav, detelj in zelišč v travniški ruši, s povečanim fosfornim gnojenjem in ostvaritvijo odgovarjajoče pH-vrednosti v zemlji.

Vprašanje kalija, magnezija in drugih rudnin

Kakor je kali za rastline »zdravnik«, tako je od njega tudi v veliki meri odvisno počutje živali. Goveda ga potrebujejo za svoj krvni serum in za svoje mišičevje. Pomanjkanje kalija mišičevje postopoma omrtviči, prevelike količine pa povzročajo plodnostne motnje.

O potrebi zalaganja zemlje s kalijem ni treba posebej govoriti. Analize krme namreč kažejo, da ga je v krmi navadno dovolj, marsikdaj pa celo preveč. To sledi tudi iz tega, da živali s sečjo izločajo 90 in več odstotkov kalija, ki so ga s krmo zavžile.

Bolj delikatno je vprašanje magnezija v živalski krmi. Magnezij je sestavni del kosti, mišičevja in krvne plazme, draži živčni sistem in vpliva tudi drugače na dobro počutje živali. Pomanjkanje magnezija povzroča omrtvični krč na paši in pri porodih. Njegov pomen za živalski organizem je tem večji, ker ga je v travi in senu navadno premalo. Na pomanjkanje magnezija vpliva do gotove mere preobilna založenost zemlje s kalijem. Zato je na intenzivnih pašnikih priporočljivo, da kalijevo sol, ki vsebuje klor, zamenjamo s Patentkalijem, ki vsebuje tudi magnezij. Tudi dognojevanje travnikov s Kieseritom je sprožilo povečanje magnezija v rastlinah. Poleg običajnega gnojenja z dušikom, fosforjem in kalijem je s 300 do 500 kg kieserita uspelo odstotek magnezija v krmi dvigniti za 50 odstotkov.

O zalaganju živalskega trupla z natrijem potom krme ne bomo govorili, kakor tudi danes ne bomo govorili o zalaganju živali s sledovnimi elementi, kakor so to baker, železo, mangan in kobalt. Kjer redno gnojimo s Thomasovo moko, tam teh sledovnih elementov v krmi ne more manjkati.

Uvoz mesa v EGS

Evropska gospodarska skupnost potrebuje po govejem in telečjem mesu iz svojega ne more kriti, čeprav znaša poltrošnja le 23 kilogramov na prebivalca. Leta 1961 je potrebe krila še s 95 %, lani pa jih je krila le še s 85 odstotki. Zaradi tega je uvoz mesa narasel na 600.000 ton. Kakšen obseg ima takšen uvoz, spoznamo potem, da je naša država lani lahko izvozila le okroglo 10.000 ton govejega mesa.

V pristojnih krogih EGS menijo, da bo letošnji uvoz mesa nekoliko manjši od lanskega, zato pa bo prihodnje leto zaradi upadanja števila živine spet narasel. Glavni uvoznici mesa sta Italija in Zah. Nemčija.

Vloga fosforja in apna v krmi

Ostanimo najprej pri glavnih rudninah, fosforju in apnu. Koliko z njima zadostimo potrebam živali v primeru najintenzivnejšega travništva? Odgovor daje analiza 183 intenzivno gnojenih pašnikov na vsebino rudnin v travi. Ta analiza je pokazala, da je bilo v sušini trave teh pašnikov v povprečju komaj tri četrtine fosforja, kolikor bi ga bilo za živali, ki so se tam pasle, potrebno. Tudi zaloge apna v tej travi potrebam živali niso zadostile. V tem razmerju pa je tudi že odgovor raznih obolenj in neplodnosti v naših govejih čredah.

Pomanjkanje fosforja povzroča zdravstvene motnje, ki postanejo tem bolj očitne, čim dalj traja pomanjkanje fosforja v krmi. V začetku ga živali črpajo še iz svojega okostja, pozneje pa se pričnejo najprej pojavljati motnje v plodnosti. Znanstveno je ugotovljeno, da se lahko pripeti, da je vsled pomanjkanja fosforja potrebnih tudi 36 skokov, preden dobimo 10 telet. Kaj to pomeni, si lahko na prste zračunamo. Če se krava samo enkrat prepoja ali pregoni, kakor pravimo, utrpimo zaradi zmanjšanja letne molznosti škodo 900 do 1000 šilingov. Poleg te, že samo na sebi hude gospodarske posledice daljšega pomanjkanja fosforja v krmi pa pričnejo živali še hirati, zaostajajo v rasti in je njihovo okostje, na katerem se tvori meso, zakrnelo.

Posledice pomanjkanja apna v krmi so v

široki praksi še najbolj znane. Kakor fosfor, naletimo tudi apno v vseh organih živalskega trupla. Tako njegova funkcija ni omejena le na okostje, marveč na celokupni živalski organizem. Pri tem so njegove prevelike količine v krmi pravtako škodljive, kot premale količine. Posledice obsega so lahko mlečna mrzlica, driska in plodnostne motnje.

Vse te motnje so v veliki meri posledice nepravilnega razmerja med fosforjem in apnom. Številna raziskovanja so pokazala, da je za zdravje živali najbolj ugodno razmerje apna do fosforja 1:1,2 do 2. Znanstveniki so tudi mnenja, da prevelike količine apna v krmi za živali niso nevarne, če je zadostno njihovim potrebam po fosforju.

Potemtakem pridemo do tega, da je fosfor med vsemi rudninami za živalsko truplo ter za njegov razvoj in zdravje najbolj odločilen činitelj. Kako naraščajo potrebe po fosforju s strani živali v teku njihove rasti, spoznamo, če upoštevamo, da teletom zadostuje na dan 70 gramov fosforja, da ga pa mora krava, ki daje 10 litrov mleka na dan dobiti že 35 gramov, krava pa, ki daje na dan 20 litrov mleka pa 55 gramov.

Če hočemo zadostiti potrebam goveje črede po apnu in fosforju, potem moramo v našem travništvu in pašništvu vpeljati drug režim, kakor je veljal, ko smo pridelali na hektar travnika 20 meterskih stotov sena in ko so nam krave dajale 2000 in manj litrov mleka na leto.

manjše posestvo in zaživel mirno življenje, brez skrbi za prihodnost.

„Dajati denar na stran“ je pri tisti revščini, ki sva jo zaslužila, pomenilo gledati na vsak pfennig in se prikrajševati za najnujnejše reči. Kljub vsemu pa sva le pričela varčevati in od listega dne se je za naju in za najine otroke pričelo življenje, polno odrekanih in najstrožje skromnosti. V treh letih nisva niti enkrat prekršila tega novega reda.

Res je, da je bilo to življenje pasje, toda ob vsakem novem prikrajšanju (tudi takrat, ko se je bilo treba odreči tobaku) sem z veseljem občutil, da se počasi približujeva svojemu cilju in da bo prišel dan, ko bom imel košček svoje zemlje in si bom naposled z vso gotovostjo lahko rekel, da mi ne bo treba nikoli več otepali lakote.

Elsie je ugotavljala, da mi Združenje kmetovalcev in bund jemljeta precej časa, ko pa je videla, da pri vsem tem ne zanemarjam kmetije, mi je rekla, da se takole iz leta v leto preveč ženem. Tudi sam sem včasih živo občutil vso težo svojih dolžnosti in s pridihom sramu sem si moral priznati, da mi politično delovanje ne nudi več toliko zadovoljstva kakor včasih. Saj ni šlo za to, da bi se moj patriotizem ali moja zvestoba fūhrerju za en sam las zamajala. Ne, toda moja želja, da bi kupil kmetijo, se zasilral na svojem ter družini pripravil trden dom, je postajala tako močna, da sem včasih z obžalovanjem pomislil na dni, ko me je potegnilo med kolesje političnega dogajanja in se je moje življenje usmerilo čisto po svoje. Čisto jasno se mi je na primer zdela, da me von Jeseritz ali Himmler nikoli ne bi rekrutirala za bund ali naročila, naj osnujem konjeniško enoto SS, če se ne bi bil bojeval v korpusu prostovoljcev, če ne bi sodeloval z SA in pri likvidaciji Kadowa. Včasih mi je prišlo na misel, da kolikor sem se bil posvečal politiki v preteklosti, prav toliko če ne

več, se bom moral tudi v prihodnosti. Poti nazaj ni bilo več in imel sem moten občutek, da sem sebi in svoji družini verjetno za zmeraj zapravil možnost za mirno življenje.

Toda ves čas sem se odločno boril proti tem svojim pomislekom. Čisto odločno sem se zavedal, da mi takšne misli narekuje zgolj egoizem in da je moje sanjarjenje, kako bi si izboljšal življenje, v primeru z usodo Nemčije sila klavno in ozkosrčno. Zanimivo, da sem moč za to borbo v sebi črpal prav iz očetovega primera. Če je moj oče, sem si rekel, dan za dnem poklanjal neverjetne žrtve nekemu nevidnemu bogu, imam jaz toliko več razlogov, da se ves posvetim svojemu vidnemu idealu, utelešenemu v človeku iz mesa in krvi, ki mu žrtvujem vse svoje koristi, da, tudi življenje, če bi bilo treba.

Kljub temu pa mi je ostal v zavesti nekakšen mučen občutek. In grenkoba tega občutka se je povečala po nekem neumnem dogodku, ki se mi je primeril v aprilu leta 1932.

Že nekaj časa je politično delo bunda v sosednji vasi oviral neki kovač po imenu Herzfeld, ki je pri kmetih užival velik ugled, tako zaradi svoje fizične moči kakor tudi zaradi šegavosti in zgovernosti. Na piko je vzel bund, se javno norčeval iz njegovih voditeljev ter sploh razširjal subverzivno in antipatriotično propagando. Krajevni bund mu ni mogel stopiti na prste, zato je poklical na pomoč mene. Posvetoval sem se z voditelji in dali so mi popolna pooblastila. Zvabili smo Herzfelda vasedo in lotilo se ga je ducat mojih fantov, oboroženih s krepelci. Boril se je kakor lev, podrl dva naša na tla, ko pa so to drugi videli, so udarili kot ponoreli. Ko sem posegel vmes, je bilo že prepozno: Herzfeld je ležal na tleh, z razbito lobanjo.

V takšnih okoliščinah je bilo nemogoče, izogniti se preiskavi. Toda voditelji stranke in bunda so se otepavali

sleherne odgovornosti, policija je zelo pristransko opravljala svojo nalogo, našli so priče, ki so trdile, da je šlo zgolj za pijanski pretep zaradi nekega dekleta in zadeva je bila polisnjena v pozabo.

Policija bi dva meseca poprej najstrožje prijela vsakega pripadnika SA, ki bi bil vmešan v kaj takšnega, sedanja popustljivost do nas pa je bila očitno v najtesnejši zvezi z zmagoslavim uspehom fūhrerja, ki se je z velikim delom 14 milijonov glasov pri predsedniških volitvah pred štirinajstimi dnevi plasiral takoj za maršalom Hindenburgom. In takole sem premišljal o tej stvari: če bi Herzfelda pobili pred volitvami, bi policija to zadevo prav gotovo gnala do konca, prišlo bi do procesa in znašel bi se v zaporu. Kar je zadevalo mene, bi bil pripravljen sprejeti nase kakršno koli novo žrtve za pravično stvar, z grozo pa sem se vpraševal, kaj bi bilo z mojo ženo, ki bi s tremi neboljenimi otroki sama ostala na kmetiji. Od staričnih pogojev, ki jih zahteva stranka: SS je namreč pomoči, von Jeseritz pa sem poznal preveč dobro, da bi se tolažil z upanjem, češ da bi odstopil od svojega nekdanjega sklepa: „Niti pfennig, pa naj se zgodi karkoli.“

Elsie je dobro vedela, da se v meni nekaj dogaja, nenehno me je nadlegovala z vprašanji, na katera pa sem seveda previdno molčal. Včasih me je prijela celo takšna malodušnost, da sem pomislil, kakšno olajšanje bi bilo zame, če bi našel službo v kraju, kjer ne bi poznali moje politične preteklosti in bi me zato tudi voditelji stranke pustili pri miru. A takoj nato sem se zavedal, da so takšne misli do kraja otročje. Bilo je skoraj nemogoče v tedanji Nemčiji dobiti delo, razen tega pa sem dobro vedel: če ne bi bil znan kot zvest bojevnik, me stranka nikoli ne bi priporočala von Jeseritzu in von Jeseritz mi nikoli ne bi dal v zakup kmetije.

za oddih in razvedrilo

LESLIE CHARTERIS:

DEKLE V ZELENI OBLEKI

Simon Templar je sedel na terasi hotela »Paradise« v Miami Beachu obkrožen z reporterji.

Samo pet dni mu je uspelo ostati nepoznan in v miru. Premalo je bil previden in tako ga je odkrila Ivetta Lang, reporterka lokalnega časopisa. Simon namreč ni niti slutil, da bi takšna lepota lahko bila član sedme sile in — ugriznil je v nastavljen vabo.

In zdaj ni bilo več izhoda. Radovedni novinarji so mu obljubili, da ga bodo pustili pri miru pod pogojem, da jim pove neko svojo dogodivščino, o kateri ni še nikomur pripovedoval.

»Prav, če že ne gre drugače,« se je nasmehnil Templar. »Povedal vam bom, kaj se mi je pripetilo, ko sem prvič odpotoval v Chicago na vabilo svojega prijatelja bankirja Blancharda. Pripeljal sem se z jutranjim vlakom, češ da imam zvezo z — ubojem...«

Na kolodvoru me je čakal Blanchardov sekretar, visok eleganten oblečen mladenič prijetelega videza:

»Dobrodošli v našem mestu, gospod Templar. Slišal sem, da ste prvič v Chicago. Ne bodite razočarani, če ne boste takoj srečali kakšne tolpe plačanih morilcev. Časopisi vedno pretiravajo, posebno pa kadar pišejo o Chicagu. Gospod Blanchard vas prosi, da mu oprostite, ker ni prišel osebno. Nenadoma je moral na važen sestanek, pa me je prosil, naj vam delam družbo do večera.«

Jutro je bilo soparno, konec julija — toplo, toda oblačno. Sekretar mojega prijatelja, pozabil sem vam povedati, se je pisal Lowson, je poklical taksi in odpeljala sva se proti hotelu. Nisem bil niti najmanj utrujen, pa sem predlagal Lowsonu, naj mi pokaže Chicagu.

Vozila sva se po Chicagu podolgem in počez. Občudoval sem čudovito čikaško univerzo, prevzel me je hrup na veliki borzi in prijetno sem se počutil v zelenju Lincolnovega parka.

»Ne smete se jeziti zaradi naših šal o ubojih,« se je Lowson nekakrat opravičeval, potem ko je povedal nekaj duhovitih šal o gangsterjih. »Na ta način pri nas plašimo Newyorčane. Chicago v nobenem pogledu ni slabši od drugih velikih mest. Vi se pač ne razburite zlepa, kajne?«

»Doživel sem že veliko razburljivih reči in to najrazličnejših...« sem odvrnil nedoločeno.

Največji vtis je name napravila umetniška galerija. V njej bi ostal vsaj uro ali dve, če ne bi moj spremljevalec stalno pogledoval na svojo zlato uro:

»Gospod Templar, pokazal vam bom še teraso. Od tam je čudovit razgled.«

Imel je prav. Pod teraso se je razprostiral bujen park, poln razkošnega zelenja, in njegov zid je mejil na Michiganski bulvar.

Spet je začel pršiti dež. Vidljivost je bila zelo slaba.

»Meglja,« je rekel Lowson. »Najbrž je takšno vreme tudi v New Yorku. Imamo vač spet enega od mokrih in meglenih čikaških dni.«

Neka zelo lepa plavalaska v živo zelenem dežnem plašču se je pokazala na terasi, naju premerila z jeznim pogledom, kakor da bi hotela reči, kaj tu iščejo, in po ozkih stopnicah, ki jih prej niti opazil nisem, odšla v park. Spremljal sem jo s pogledom, dokler ni izginila v gostem zelenju med stezo in zidom.

»Tamle na levi je planetarij,« je pokazal Lowson proti bližnjemu poslopju, »tamle pa je koncertna...«

Zdelo se mi je, da sem zaslišal neki čuden zvok.

»Lowson, nekdo je kriknil!«

Začuden sem pogledal:

»Ne bi rekel...«

Prisluhnila sva. Razen škrebjanja dežja, bobnenja podzemeljske železnice od časa do časa in hrupa avtomobilov na bulvarju, ni bilo slišati ničesar.

Buljil sem proti grmovju za katerem je izginilo dekle v zelenem. Bil sem prepričan, da sem zaslišal krik. Skoraj v istem trenutku se je tam

spet pokazala živo zelena barva dežnega plašča in za njim ženski obraz, obrobjen s prameni črnih las. Grmovje je bilo na tem mestu malo redkejše.

»Toda to ni isto dekle! Tu se nekaj dogaja, Lowson, pojdiva...«

»Gospod Templar, vi se šalite,« se je smejal Lowson.

Nisem se šalil. Nasprotno, bil sem zaskrbljen. Dekle v zelenem plašču se je pokazalo še enkrat, nato pa izginilo v smeri proti cesti.

»Pogledat grem!«

»Ne hodite, umazali se boste! Jaz bom šel dol...«

Stekel je po stopnicah v park. Dež je postal še gostejši in gosta zavesa megle se je spustila še nižje. Dvignil sem ovrtnik in pohitel za njim.

V gostem grmovju sem se skoraj zaletel vanj. Lowson je bil blede, razburjen, prestrašen.

»Tam leži neka ženska... Mrtva je! Kaj naj storiva?« je jecljal.

»Obvestite policijo! Sporočite najbližjemu prometnemu stražniku!«

Odhitel je proti terasi, jaz pa sem zakoračil v grmovje. Tam je ležalo dekle v zelenem dežnem plašču. Dež je padal na njen nepremični obraz, njeni svetli kodri so bili blatni in na čelu je imela modro oteklino. Da, to je bilo dekle, ki sva jo srečala na terasi.

Potipal sem ji pulz. Lowson je imel prav. Dekle je bilo mrtvo... ustreljeno. Poka pištole nisva slišala, ker je ubijalec najbrž sprožil prav v trenutku, ko je mimo drvela podzemeljska železnica. Zelo dobro pripravljen zločin na neverjetno primernem kraju.

Po glavi so se mi podile misli. Druga ženska v zelenem plašču zdajle beži. Kaj naj storim? Ko bo Lowson pripeljal policijo, bo ona lahko že daleč, na varnem in nihče od naju ne bo v stanju, da bi jo opisal.

Odšel sem v smer, v katero se je izgubila, in kmalu sem prišel na bulvar. Opazil sem jo. Stala je na avtobusni postaji, komaj kakih dvesto metrov daleč od mene. Nisem prišel niti do polovice te poti, ko je pripeljal avtobus in dekle je vstopilo.

Imel sem srečo. Mimo je pripeljal prazen taksi. Skočil sem vanj in ukazal šoferju:

»Spremljajte tistile avtobus za vsako ceno. Pazite, da se nama ne izgubi izpred oči!«

LASZLO PALASTI:

Avto za vsako ceno

Zena je rekla:

— Celo Kelemanovi imajo nov avto. Skrajni čas je, da si ga tudi mi nabavimo.

Mož je rekel:

— Morda bi lahko povedala, kako bi prišli do denarja?

— Kelemanovi zaslužijo 3.500 forintov mesečno, mi pa 4.200.

— In s temi 4.200 forinti hočeš kupiti avto? Hočeš, da bi zamenjali stanovanje za sobo v pralnici, kot so to storili Kelemanovi?

— Mogli bi prodati kaj drugega.

— Kaj na primer?

— No, omara za knjige. To je lep kos pohištva. V komisijski trgovini bi dali štiri tisoč zanj. Nadaljnih štiri tisoč bi dobili za knjige.

Mož je pobesnel:

— Mojih knjig ne boš prodajal! Sploh pa, kaj bi počeli s temi osmimi tisoči?

Zena je vzela svinčnik in papir.

— Poslušaj! V banki imava sedem tisoč forintov. Omara za knjige in knjige bi nama prinesle osem tisoč. Mama nama bo dala štiri... To je skupaj devetnajst tisoč!

— Nikoli se ne bom ločil od svojih knjig!

— Ločil se boš, da veš! Ločil se boš od svojih knjig ali pa od mene! Sicer pa imava še eno omara v listem češkoslovaškem pohištvo. Vidiš, dobila sem dobro idejo! Kako bi bilo, če bi prinesla babičino pohištvo s podstrešja in...

— Misliš da bi prodala češkoslovaško pohištvo v dnevni sobi?

— Zakaj ne, če nama ta denar pomaga, da prideva do avta!

videl, da je spet izginila. Izbrabila je priložnost, ko smo se mi pripravili in izginila...

Na policijski postaji so mi dovolili, da sem telefoniral prijatelju Blanchardu, ki je kmalu prišel z advokatom in sekretarjem Lowsonom. Po kratkem prepričevanju in natezanju so mi povedali, da sem prost. Mladi Lowson je potrdil moj alibi in pojasnil, kaj se je zgodilo. Policija ni verjela, ko jim je dejal, da sem jaz samo očitavec nenavadnega zločina. Mojo odsotnost so imeli za zelo sumljivo znamenje in razpisali za menoj tiralico.

Blanchard je bil ves divji na svojega sekretarja:

»Lowson, odpuščen ste,« mu je dejal,

»Samo trenutek, prosim,« sem skočil v besedo. »Lowson, ali ste oženjeni?«

»Da,« je odgovoril.

Obrnil sem se k inšpektorju:

»Kdo je ubito dekle?«

»Piše se Mary Gartain, samska, živela je sama v zelo luksuznem stanovanju. V njeni torbici smo našli precejšnjo vsoto denarja. Ne gre torej za roparski uboj, toda ne vemo, kaj je bil motiv uboja.«

»Gospod Lowson, opišite mi podrobno, kaj se je zgodilo potem, ko sva se ločila v parku?« sem vprašal.

»Obvestil sem najbližnjega prometnega stražnika. Kmalu je prispel policijski rešilni avto. Truplo so odpeljali, mene pa odpeljali na policijsko postajo na zaslišanje. Nisem vedel, kaj se je zgodilo z vami, in zato sem bil seveda zaskrbljen. Policiji

sem rekel, da vi nimate nobene zveze z ubojem.«

»Na kakšen način je bilo dekle ubito?« sem vprašal inšpektorja.

»Z revolverskim strelom. Naravnost v srce.«

»Ali ste opazili na njenem obrazu kako rano ali poškodbo, ki bi lahko povzročila omedlevico?«

»Na obrazu je poškodba, vendar ne vemo zagotovo, če ji je bila povzročena pred smrtjo.«

»Ali ste našli revolver?«

»Nismo.«

»Ali si kdaj videl Lowsonovo ženo?« sem vprašal Blancharda.

»Seveda sem jo. Majhna, simpatična ženska, temnih las in velikih črnih oči.«

Bil sem jezen in utrujen.

»Pustite me, da grem v hotel,« sem dejal. »Ubijalec pa stoji pred vami. To je Lowson. Zaslišite njegovo ženo. Izprašajte fanta, odkod ima toliko denarja. Glede na svojo plačo se je preveč lepo oblačil. Najdite nekoga, ki ga je zagotovo videl z žrtvijo. Lowson se je o svojem načrtu pogovarjal z ženo. Nato pa je telefoniral Mary Gartain in se dogovoril z njo za sestanek na kraju, kjer ste jo našli mrtvo. Mary je šla preko terase, jezno pogledala Lowsona, vendar sta se oba delala kot da se ne poznata. Tako sta se prej dogovorila. Odšla je po stopnicah v park, da bi ga tam počakala. Toda, tam jo je že čakala Lowsonova žena, oblečena v dežni plašč enake živo zelene barve, kot je bil njen, in jo udarila. Dekle je kriknilo. Lowsonova žena se je namenoma pokazala pred grmovjem, da bi jaz opazil

Smeh stoletij

Neki tujec, ki je izredno dolgo stal na eni nogi, je dejal Spartancu:

»Ne verjamem, da bi ti mogel foliko časa vzdržati kot jaz.«
»Jaz ne,« odvrne nagovorjeni, »toda tako uslugo ti lahko napravi vsaka gos!«

o o o

Dvorjan je stavil s sultanom Abdul-Hamidom, da bo v tridesetih letih naučil osla, da bo govoril kakor človek. Ko so ga prijatelji oštevali, zakaj se je zapletel v tako noro stavo, je odgovoril:

»Bodite brez skrbi! V tridesetih letih bom umrl ali jaz ali sultan ali oba. Gotovo pa je, da bo v tem času poginil vsaj osel.«

o o o

Tudi filozof Aristip iz Cirene je bil Sokratov učenec. Neki človek se mu je pohvalil, da knjige kar požira.

»Niso bolj zdravi tisti, ki več požirajo, temveč tisti, ki bolje prebavljajo,« mu je pojasnil Aristip.

njen zeleni plašč in mislil, da se ni nič zgodilo. Lowsonov plan je bil do potenkosti pripravljen. Prvi je prišel do nezavestne ljubimke in začel kričati: »Uboj!« Rekel sem mu, naj obvesti policijo, sam pa sem storil tisto, kar je Lowson od mene pričakoval. Šel sem za drugo žensko v zelenem plašču.

»Toda, Mary Gartain je bila ustreljena z revolverjem?«

»Da, Lowson je to storil, ko je prišel do nje. Zaradi hrupa nisem slišal poka, morda pa je tudi imel pištolo z dušilcem poka.«

»Čemu potem komedija z drugo žensko?«

»Lowson me je hotel odstraniti, da bi medtem skril revolver in si istočasno zagotovil alibi.«

Isti večer me je inšpektor poiskal v hotelu:

»Imeli ste prav. Mary se je sestajala z Lowsonom. Posodila mu je večje vsote denarja, ki jih je izgubil v špekulacijah na borzi. Zahtevala je, da ji denar vrne, in mu grozila, da bo v nasprotnem primeru o vsem obvestila policijo in Blancharda. Revolver smo našli v grmovju, toda njegova žena po zakonu ne more pričati proti svojemu možu. Vseeno imamo že dovolj dokazov. Toda pojasnite mi, prosim, kako ste prišli do vseh teh zaključkov?«

»Dva zelena plašča! To mi je odprlo oči. To bi sicer lahko bila slučajnost, ali pa tudi spretno postavljena zanka, ki naj bi me odvrlekla s kraja zločina. In kdo me je tja pripeljal? Lowson. Vse je torej njegovo maslo. Vse drugo pa so bili samo logični zaključki.«

— Hočeš, da bi bila takšna kot so Gomorisovi?

Spijo na železnih posteljah, ker so vse prodali, da bi si kupili avto.

— Babičino pohištvo je iz najboljšega orehovega lesa.

— Da, toda izdelano je bilo leta 1890!

— Ampak napravil ga je pravi mojster! Privatna proizvodnja Torej češkoslovaško pohištvo velja najmanj štirinajst tisoč. Tako bova imela skupno triinštrideset tisoč. Drugo si lahko izposodiva v ljudski hranilnici.

— Kako bova pa odplačevala dolg?

— Mogla bi zmanjšati izdatke. Saj tako neprestano pripoveduješ, da bi morali uvesti kosila samo z eno jedjo!

— Ampak ne vsak dan! In zopet sedeli na teh razmajanih stoli, pokritih s plišem, ki so ga razjedli molji. In spati na tej stari otomani, ki ji izpadajo vzmeti!

— Vse to človek z lahkoto prenese, kadar ima svoj avto!

— Saj sploh ne znaš voziti.

— Če znam garati po hiši, bom znala tudi voziti avto. Naučila se bom. Tuda gospa Keleman se je naučila. Videla sem jo včeraj v njihovi novi škodi felciji.

— Kaj! Zamenjali so svojega trabanta za felcijo? — je vzkliknil mož presenečeno. — Kje so dobili denar za plačilo razlike?

— Oddala sta svojo sobo v pralnici.

— Kje pa zdaj živita? Kje spita?

— V svojem avtu, seveda! Tudi to ni slaba ideja. Tako jima vsaj nihče ne more ukrasti gum...«

Dogodki šestdesetih minut

v luči statistike Združenih narodov

Statistika skuša zajeti in v številkah izraziti prav vse na našem planetu: življenje in delo ljudi, pa tudi podatke o stvarih in rečeh. Na pogled suhe številke postanejo dokaj zgovorne, če jih proučimo natančneje in jih strnemo v primerjave.

Tudi statistični urad OZN redno objavlja številčne preglednice, ki so včasih splošne včasih pa tudi ubrane na posebno temo. Eno izmed vprašanj, na katero so odgovorili statistiki Združenih narodov, se je glasilo: „Kaj vse stori človeštvo v obdobju 60 minut, torej v eni uri!“ Odgovor je znan seveda bolj okvirno, bolj na podlagi ocen kakor točnih podatkov, vendar je kljub temu zelo zanimiv.

V eni uri popijejo ljudje po vsem svetu skupno 50.000.000 skodelic kave, pojedjo 35 milijonov kilogramov krompirja in prelistajo 60 milijonov časopisnih izvodov. V istem času se rodi na svetu 5500 otrok, umre 4700 ljudi, poroči pa se 1000 in loči 100 parov. Podatek, prenesen v življenje, pomeni, da v isti uri, ko se sklene tisoč zakonskih zvez, stoji sto parov pred sodnikom za ločitve. Polemaktak pride na tisoč zakonov po sto ločitev, oziroma razbije se povprečno vsaka deseta zakonska zveza.

Druga primerjava pove, da se zvrsti vsako uro po 5500 rojstev in 4700 smrti, kar pomeni, da se svetovno prebivalstvo poveča v 60 minutah za 800 lačnih ust. Dejan-

ski prirastek je znatno večji, kakaj prav listi narodi oziroma države, ki statistikom OZN niso mogle postreči s točnimi podatki, imajo razmeroma največ novorojenčkov. Strokovnjaki za prehrano računajo, da bo treba glede na sedanji prirastek nasiliti okoli leta 2000 kakih šest milijard ljudi.

Naj navedemo še nekaj manj resnih statističnih podatkov. V Ameriki se pelje z dvigalom v eni uri povprečno po 2400 ljudi. Ugotoviti, da obratuje na severnoameriški celini četrť milijona dvigal, ki jih uporabljajo povprečno 20 milijonov ljudi, sledi zanimiv komentar: dvigalo je v svetovnem merilu najvarnejše prometno sredstvo, saj pridejo na tistih 20 milijonov ljudi, ki se vozijo z dvigali, le po 3 žrtve nesreče na leto.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nata — 10.03 Za gospodinje — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglasi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Sport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 27. 5.: 6.05 Oddaja zbornice za kmetijske delavce — 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nata — 15.30 Človek, kakor li in jaz, roman — 15.50 Iz vseh dalin zvani — 16.30 Aktualna reportaža — 18.20 Glasba za delopust — 20.20 Druga možnost, slušna igra.

Nedelja, 28. 5.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Cigareta, pripovedka — 11.00 Koncert v zelenem — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nata — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.00 Nič kot veselje z glasbo — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Kdo je starilec — 21.15 Srečo imeli se je treba naučiti.

Ponedeljek, 29. 5.: 8.15 Kopalniški zdravnik dr. Gräsler, roman — 8.45 Ljudska glasba z vseh dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni količek — 18.00 Dunajski akademski komorni zbor — 19.30 XY ve vse — 20.20 Raziskovalni uspehi avstrijskega inštituta za mladinska vprašanja — 20.35 Pripovedujemo in prepavamo o deželi Drave.

Torek, 30. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Čez gore sem šel — 15.45 Deželani in ljudstvo — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četrť ure deželne vlade — 18.15 Koroška avta- in motorevija — 20.20 Tri vrtnice s papirja — 21.35 Igra v slogu.

Sreda, 31. 5.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Zbor švabskih madrigalistov — 15.45 Predstavljam vam — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Četrť ure mladinskega sekretariata — 18.15 Prošli čas, socialnopsihološki problem — 19.30 Slavnostne igre v Bregenzu vabijo — 20.00 Svet danes zvečer.

Četrtek, 1. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Pogled v Labotsko dolino — 17.00 Dunaj ima vedno sezono — 18.00 Kmetijska oddaja — 18.15 Pravilnice v narečju — 19.30 XY ve vse — 20.20 Alpska lavska ura — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja.

Petek, 2. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Hudičeve orgle, pripovedka — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Umelostna kritika — 18.10 Koroški pihalne godbe — 20.20 Plesna terasa za vsakogar.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglasi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 27. 5.: 6.20 Govori Fritz Schilling — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Gospodarstvo za vsakogar — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 14.15 Iz hleva za konjičke — 15.30 Dunajske lavnostne igre — 17.50 Sport in glasba — 19.10 Iz parlamenta — 19.30 Som z morsko boleznijo — 20.15 Avstrijska hitparada.

Nedelja, 28. 5.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Satirična nedeljska jutranja oddaja — 11.15 Doplandski koncert — 13.10 Za avtomobiliste — 14.10 Tedensko ogledalo domačega tiska — 14.30 Kopalniški zdravnik dr. Gräsler, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Umor po urniku, slušna igra — 17.10 Operna scena — 18.00 Maga-

MIZA IN 4 STOLI ZA VRT
IZ KOVINE IN PLASTIKE

šil. 695.—

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf

A 9141 tel. (0-42-36) 281

SPD „Zvezda“ v Hodišah

Vabilo na PEVSKI KONCERT

ki bo v nedeljo 28. 5. 1967 ob 15. uri
v gostilni Aleš v Plešerki.

Sodelujejo pevski zbori iz Dupelj
pri Kranju, Škofič, Loge vasi in Hodiš.
Ljubitelji petja prisrčno vabljeni.

12.10 Igrajo domači ansamblji — 12.40 Griči Anacaprja — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 15.40 V larek nasvidenje — 17.05 Orkester RTV predstavlja — 18.15 Iz naših relednih postaj — 18.50 Na mednarodnih križpaljih — 20.00 Mali koncert zbora iz Prosek-Konovela — 20.20 Španski bezeg iz Malchaina, radijska igra.

Sreda, 31. 5.: 8.55 Pison svet pravljic in zgodb — 9.45 Majsko veselje, glasbena pravljica — 10.45 Človek in zdravje — 11.15 Kakšna čudovita ljubezen — 12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Iz opere Valkire — 14.05 Melodije za razvedrilo — 14.35 Voščila — 15.30 Pianistka Taljana Bužerjeva in violinist Ciril Škerjanec — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz naših študiov — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Tri komične opere.

Četrtek, 1. 6.: 9.25 Srbske narodne pesmi — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Naši pevci pojo duete iz popularnih oper — 11.15 Za vsakogar nekaj — 12.10 Igrajo domači ansamblji — 12.40 Nekaj dobre stare glasbe — 14.05 Pisana orkestralna palača — 14.45 Mehurčki, lirika za otroke — 15.30 Zvočni razgledi — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Odlomki iz Tosce — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in naprevov — 21.00 Večer umetniške besede.

Petek, 2. 6.: 8.55 Pionirski tednik — 9.40 Pojo tuji zbori — 10.35 Iz dnevnika, podlistek — 11.15 Od melodije do melodije — 12.10 Sovjetski zabavni orkestri in ansamblji — 12.40 Pihalni orkestri — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska oddaja — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.15 Klasični zabavne glasbe — 18.50 Kulturni globus — 20.00 Lepo melodije — 20.20 Tedenski zunanepolitični pregled — 20.30 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

oddaja na valu 306,1 m ali 980 Kc/sek. Frekvenca 98,3, 96,1 in 100,5 MHz.

Poročila: 7.15, 8.15, 11.30, 13.15, 14.15, 17.15, 20.15, 23.15.

Dnevne oddaje: 14.15 Dejstva in mnanja — 20.00 Sport.
Sobota, 27. 5.: 12.00 Kulturni odmevi — 13.30 Semeni plošči — 15.00 Glasbena oddaja za mladino — 16.05 Pregled italijanske dramatike — 17.30 Lepo pisanje, zgledi in vzori mladega rodu — 19.10 Družinski obzornik — 20.35 Teden v Italiji — 21.00 Za smeh in dobro voljo.

Nedelja, 28. 5.: 8.30 Kmetijska oddaja — 11.15 Oddaja za najmlajše — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi — 15.30 Vrata, radijska drama — 20.30 Iz slovenske folklore.

Ponedeljek, 29. 5.: 12.10 Brali sma za vas — 13.30 Prijubljene melodije — 18.00 Odvetnik za vsakogar — 19.00 Tržaški pripovedniki — 21.00 Oblednica meseca — 22.30 Romantični spevi Franca Schuberta.

Torek, 30. 5.: 12.00 Iz slovenske folklore — 17.20 Italijanska po radiu — 18.30 Iz javnih koncertov Radia Trst — 19.10 Ploščice za vas — 20.35 Kameniti gost, opera.
Sreda, 31. 5.: 12.10 Pomenek s poslušalkami — 13.30 Melodije iz filmov in revij — 18.00 Ne vse, toda o vsem — 19.10 Higiena in zdravje — 19.25 Moški pevski zbor SPZ iz Celovca — 20.35 Simfonični koncerti.

Četrtek, 1. 6.: 12.00 Za smeh in dobro voljo — 17.20 Italijanska po radiu — 19.00 Pisani balončki — 20.35 Predzreži, komedija — 22.45 Slovenski solisti.

Petek, 2. 6.: 9.10 Igra vojaška godba — 10.00 Giuseppe Mazzini, glasnik republiške ideje — 11.30 Karakteristični ansamblji — 12.10 Med tržnimi stojnicami — 15.30 Lisica in kamelije, igra — 17.00 Simfonični koncert — 19.10 Slovenski znanstveni delavci s tržaške univerze — 20.30 Gospodarski in delo — 21.00 Koncert operne glasbe.

Ta teden vam priporočamo:

Knjige iz kmečkega življenja

- Marija Vogrič: **LIUDJE BODO OSTALI**, roman o usodi kmečkih ljudi med zadnjo vojno, 320 str., ppl. 44 šil.
- Miško Kranjec: **MACESNI NAD DOLINO**, povest iz podeželjskega življenja, 152 str., br. 7 šil.
- Theun de Vries: **MAČEHA ZEMLJA**, roman o srečanju starega in novega na vasi, 484 str., pl. 35 šil.
- Ivan Tavčar: **MED GORAMI**, zbirka po vesti iz kmečkega življenja, 116 str., br. 20 šil.
- Mihail Šolohov: **ZORANA LEDINA**, veliki roman o preobrazbi ruske vasi, dve knjigi skupaj 828 str., pl. 115 šil.
- Dušan Radič: **VAS**, roman iz dogajanja v stari srbski vasi, 200 str., br. 7 šil.
- Zaharia Stancu: **BOSONOGO LJUDSTVO**, roman romunske vasi pred in med prvo svetovno vojno, 480 str., pl. 68 šil.
- France Bevk: **IZ ISKRE POŽAR**, zgodovinska povest iz časov kmečkih uporov, 112 str., ilustr., br. 5 šil.
- George Eliot: **MLIN NA REKI FLOSS**, roman o dramatičnih usodah na kmetih, 588 str., ppl. 90 šil.
- Erskine Caldwell: **RAZKOPANA GRUDA**, roman iz življenja ameriških farmarjev, 192 str., ppl. 32 šil.
- Frans Eemil Sillanpää: **TRUDNO ŽIVLJENJE**, roman o neusmiljenem izkoriščanju kmečkih ljudi, 176 str., ppl. 20 šil.
- František Hečko: **RDEČE VINO**, roman slovaške vasi in njenih prebivalcev, 712 str., ppl. 82 šil.
- Julija Bračič: **GRAŠČINSKI STRADARJI**, povest o boju kmečkega človeka za svoje pravice, 176 str., br. 5 šil.
- Miško Kranjec: **UKRADNEA LJUBEZEN**, zbirka novel iz življenja hribovskih kmetov, 236 str., pl. 48 šil.
- Liam O'Flaherty: **LAKOTA**, roman o boju kmečkih ljudi za lepše življenje, 408 str., pl. 72 šil.
- Janko Kersnik: **KMETSKE SLIKE**, zbirka kmečkih povesti, 108 str., pl. 23 šil.
- Slavko Janevski: **VAS ZA SEDMIMI JESENI**, roman iz podeželjskega življenja, 316 str., pl. 35 šil.
- Gyula Illyes: **LIUDSTVO S PUSTE**, roman o bednem živoletarjenju kmečkih delavcev na veleposeljstvih, 312 str., pl. 42 šil.
- Francesco Jovine: **POLJA SACRAMENTA**, roman o boju južnoitalijanskih kmetov za zemljo, 328 str., ppl. 32 šil.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse